

Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim

RAPORT

z realizacji Programu Lubuskiego Kuratora Oświaty

***„WSPOMAGANIE DYREKTORÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
W ZAKRESIE SPRAWOWANIA NADZORU
PEDAGOGICZNEGO NAD PROCESEM KSZTAŁCENIA”***

w roku szkolnym 2019/2020

Gorzów Wielkopolski, wrzesień 2020 r.

Spis treści

Wstęp	3
1. PROGRAM LKO W ROKU SZKOLNYM 2019/2020	3
1.1 Modyfikacja programu	3
1.1.1 Przyczyny modyfikacji programu	3
1.1.2 Obszary programu poddane modyfikacji	3
1.1.3 Wspomagająca funkcja programu	6
2. REALIZACJA PROGRAMU W ROKU SZKOLNYM 2019/2020	6
2.1 Uczestnicy programu i ich udział w jego realizacji w roku szkolnym 2019/2020	6
2.1.1 Udział w programie przedstawicieli Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim	6
2.1.2 Udział w programie placówek doskonalenia zawodowego nauczycieli	7
2.1.3 Udział w programie szkół podstawowych województwa lubuskiego	8
2.2 Plany działań szkół na rok szkolny 2019/2020	9
2.2.1 Wzór planu działań szkoły	9
2.2.2 Plany działań szkół w roku szkolnym 2019/2020	11
2.3 Realizacja zadań Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim	14
2.3.1 Arkusz oceny zgodności z prawem dopuszczenia do użytku w szkole podstawowej programów nauczania	14
2.3.2 Konferencje dla dyrektorów szkół podstawowych	17
2.3.3 Monitorowanie wewnętrznego nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora szkoły	18
2.4 Ewaluacja działań realizowanych w szkole w ramach programu	20
3. WYNIKI EGZAMINU ÓSMOKLASISTY W WOJEWÓDZTWIE LUBUSKIM	21
3.1 Informacje ogólne o wynikach egzaminu w województwie lubuskim	21
3.2 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w układzie powiatowym województwa lubuskiego	22
3.3 Średnie wyniki procentowe i staniny szkół w układzie terytorialnym.	24
3.3.1 Wyniki szkół z terenu powiatów północnej części województwa lubuskiego	24
3.3.2 Wyniki szkół z terenu powiatów południowej części województwa lubuskiego	34
3.4 Wyniki szkół specjalnych w powiatach północnej i południowej części województwa lubuskiego.	51
3.5 Wyniki szkół województwa lubuskiego w roku 2019/2020 w porównaniu z rokiem ubiegłym.	54
3.5.1 Analiza ilościowa	54
3.5.2 Analiza jakościowa	54
4. WNIOSKI OGÓLNE I REKOMENDACJE	56
4.1 Wnioski	56
4.2 Rekomendacje:	57
Wykaz załączników:	59

Wstęp

Program Lubuskiego Kuratora Oświaty „*Wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem kształcenia*”, zwany dalej „programem” jest realizowany od września 2018 r. do sierpnia 2022 r. w cyklu rocznym. W roku szkolnym 2019/2020 realizowano zmodyfikowaną wersję programu, która została zamieszczona na stronie internetowej www.ko-gorzow.edu.pl we wrześniu 2019 r. Głównym celem programu jest rozwijanie kompetencji oraz wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w sprawowaniu wewnętrznego nadzoru pedagogicznego w taki sposób, by wnioski z nadzoru oraz podejmowane na ich podstawie działania przyczyniały się do podnoszenia jakości pracy szkoły, w tym efektów kształcenia mierzonych wynikami egzaminu ósmoklasisty. W roku szkolnym 2019/2020 realizacja programu przez kuratorium oświaty została zawieszona z powodu czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19. Z uwagi na fakt, że $\frac{3}{4}$ zadań zostało zrealizowanych zgodnie z harmonogramem, a uczniowie klas VIII przystąpili do egzaminu ósmoklasisty należało opracować niniejszy raport.

Raport zawiera informacje dotyczące modyfikacji programu w roku szkolnym 2019/2020, opis działań prowadzonych przez Kuratorium Oświaty oraz pozostałych uczestników programu, wyniki egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2019/2020, wnioski i rekomendacje na rok szkolny 2020/2021.

1. PROGRAM LKO W ROKU SZKOLNYM

2019/2020 1.1 Modyfikacja programu

1.1.1 Przyczyny modyfikacji programu

Modyfikacja programu przewidzianego do realizacji w roku szkolnym 2019/2020 została przeprowadzona w wyniku: a) szczegółowej analizy pierwszej wersji zapisów programu i stwierdzenia konieczności ich doskonalenia tak, by stały się bardziej zrozumiałe i adekwatne w odniesieniu do celów programu, b) analizy wniosków i rekomendacji sformułowanych po ewaluacji działań realizowanych w roku szkolnym 2018/2019, c) potrzeby uwzględnienia kierunków polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2019/2020, d) opinii osób zainteresowanych realizacją programu.

1.1.2 Obszary programu poddane modyfikacji

Wprowadzone do programu **zmiany dotyczyły** takich jego obszarów, jak: 1) cele szczegółowe; 2) zadania szkół; 3) zadania Kuratorium Oświaty; 4) założenia dotyczące realizacji programu; 5) terminy realizacji programu w danym roku szkolnym.

Ad.1 Cele szczegółowe – zmieniono redakcję oraz wskazano szczegółowe, bardziej kompatybilne z celem głównym, obszary nadzoru wewnętrznego dyrektora nad procesem edukacyjnym planowanym i organizowanym w sposób sprzyjający rozwojowi uczniów, w tym dobrze przygotowującym ich do egzaminu ósmoklasisty, które w ramach programu mają być wspomagane i doskonalone;

Ad.2 Zadania szkół – zmieniono redakcję wskazując trzy główne zadania, tj.:

a) opracowanie planu działań na dany rok szkolny w obszarach wskazanych w programie, przy czym obszary zostały zmienione i jasno określone; b) realizacja zaplanowanych przez szkołę działań; c) ewaluacja zaplanowanych i podejmowanych w roku szkolnym działań z uwzględnieniem wyników egzaminu ósmoklasisty oraz opracowanie sprawozdania zawierającego wnioski i rekomendacje do pracy w ramach programu LKO na kolejny rok szkolny. Fragment programu: *Zadania szkół* od września 2019 r. posiadał następującą treść:

Zadania szkół:

Opracowanie oraz realizacja **planu działań** prowadzonych w danym roku szkolnym na rzecz optymalnego przygotowania uczniów i szkoły do egzaminu ósmoklasisty, uwzględniającego niżej proponowane obszary:

- 1) **diagnoza potrzeb szkoły** w zakresie nauczania przedmiotów objętych egzaminem ósmoklasisty oraz diagnoza możliwości i potrzeb edukacyjnych, sposobów uczenia się i sytuacji społecznej uczniów w kontekście właściwego przygotowania ich do egzaminu;
- 2) **doskonalenie procesu edukacyjnego** w zakresie przedmiotów egzaminacyjnych, z uwzględnieniem potrzeb i możliwości uczniów oraz zastosowaniem metod i form pracy motywujących do uczenia się oraz rozwoju i uzyskiwania jak najlepszych wyników na egzaminie zewnętrznym;
- 3) **rozwijanie kompetencji matematycznych** uczniów;
- 4) **indywidualizacja procesu edukacyjnego** obejmująca analizę i doskonalenie:
 - a) form i metod pracy z uczniem zdolnym i słabym,
 - b) udzielanie w szkole pomocy uczniom potrzebującym wsparcia w przezwyciężaniu trudności wynikających z ich sytuacji społecznej,
 - c) dostosowanie wymagań edukacyjnych do możliwości i potrzeb uczniów z opiniami i orzeczeniami poradni psychologiczno-pedagogicznych,
 - d) udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom objętym pomocą;
- 5) **doskonalenie zawodowe nauczycieli** ukierunkowane na tematykę dotyczącą: realizacji podstawy programowej z zastosowaniem form i metod pracy sprzyjających uczeniu się; kształtowania u uczniów umiejętności uczenia się; efektywnego planowania i realizowania procesu edukacyjnego; oceniania pomagającego uczniom uczyć się i planować indywidualny rozwój, w tym udzielania informacji zwrotnej o postępach oraz mocnych i słabych stronach ucznia;
- 6) **współpraca zespołowa nauczycieli**, promująca dzielenie się wiedzą i doświadczeniem w szczególności w obszarze planowania, organizacji, realizacji i ewaluacji procesów edukacyjnych, z uwzględnieniem lekcji otwartych ukierunkowanych między innymi na umożliwianie uczniom powiązania różnych dziedzin wiedzy i jej wykorzystanie (łączenie wiedzy przedmiotowej i umiejętności z wiedzą z innych przedmiotów, doświadczeniami pozaszkolnymi, wydarzeniami w Polsce i na świecie);
- 7) **współpraca z rodzicami** na rzecz rozwoju ich dzieci oraz upowszechniania informacji o egzaminie ósmoklasisty;
- 8) **nadzór wewnętrzny dyrektora szkoły** nad przebiegiem procesu edukacyjnego; uwzględniający założenia programu LKO, w tym nadzór nad: realizacją podstawy programowej, formami i metodami prowadzenia lekcji, bieżącym diagnozowaniem i ocenianiem osiągnięć edukacyjnych uczniów, prowadzony z zastosowaniem form nadzoru:
 - a) ewaluacji wewnętrznej w zakresie wymagania *Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się lub wymagania Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej*,
 - b) kontroli,

- c) wspomagania,
- d) monitorowania;
- 9) **rozwijanie kompetencji dyrektora oraz wicedyrektora** szkoły w obszarze sprawowania nadzoru pedagogicznego;
- 10) **inny** (obszar nie wymieniony wyżej).

Ewaluacja działań podejmowanych w ramach programu, opracowanie sprawozdania z uwzględnieniem uzyskanych efektów, wniosków i rekomendacji do pracy w następnym roku szkolnym.

Ad.3. Zadania Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim – zmieniono redakcję;

Ad 4. Założenia dotyczące realizacji programu - wprowadzono nowy zapis, zgodnie z podaną niżej treścią:

- Realizacja programu przewidziana jest w okresie od września 2018 r. do sierpnia 2022 r. w cyklu rocznym (rok szkolny 2018/2019; 2019/2020; 2020/2021; 2021/2022).
- Szkoła realizuje program w oparciu o własny plan działań opracowany na określony rok szkolny zgodnie z zapisami w programie oraz z uwzględnieniem potrzeb i specyfiki szkoły.
- Przekazanie do kuratorium w terminie do końca września danego roku szkolnego podpisanego przez dyrektora planu działań prowadzonych w ramach programu, stanowi potwierdzenie udziału szkoły w programie.
- W każdym roku szkolnym program podlega ewaluacji przeprowadzanej po ogłoszeniu wyników egzaminu ósmoklasisty.
- Ewaluacja programu odbywa się dwutorowo:
 - 1) w każdej szkole - w odniesieniu do zaplanowanych i przeprowadzonych w ramach programu działań oraz wyników egzaminu uzyskanych przez uczniów szkoły;
 - 2) w Kuratorium Oświaty - w odniesieniu do działań prowadzonych w województwie oraz ogólnych wyników szkół w gminach i powiatach.
- Z realizacji programu i jego ewaluacji w każdym roku szkolnym szkoła opracowuje własne sprawozdanie uwzględniające wnioski i rekomendacje mające na celu podniesienie efektów kształcenia, a zespół ds. programu – RAPORT.
- Wnioski z ewaluacji programu i analizy wyników egzaminu ósmoklasisty oraz rekomendacje ukierunkowane na wzrost efektów kształcenia są wykorzystywane odpowiednio do modyfikacji programu, a w każdej szkole - planu działań na kolejny rok szkolny.
- Planowanie działań w ramach programu, ich realizacja, ewaluacja i modyfikacja jest pracą zespołową.

Ad. 5. Terminy realizacji programu w danym roku szkolnym – wprowadzono zapis, pod którym zamieszczono tabelę określającą harmonogram zadań realizowanych przez Kuratorium Oświaty w roku szkolnym 2019/2020 w odniesieniu do wszystkich szkół oraz ujęte w tabeli terminy dla szkół wynikające z zadań realizowanych przez kuratorium w danym roku szkolnym (załącznik 1 – Program Lubuskiego Kuratora Oświaty „*Wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem kształcenia*”-rok 2019/2020).

1.1.3 Wspomagająca funkcja programu

Program Lubuskiego Kuratora Oświaty z założenia ma wspomagać pracę dyrektorów szkół i wspierać ich w:

- ☐ mobilizowaniu nauczycieli do aktywności oraz świadomego planowania i realizowania działań doskonalących proces edukacyjny;
- ☐ mobilizowaniu siebie i wicedyrektorów do doskonalenia zawodowego i rozwijania kompetencji w obszarze zarządzania i doskonalenia procesu edukacyjnego w szkole;
- ☐ wykonywaniu zadań z zakresu wewnętrznego nadzoru pedagogicznego sprawowanego w celu podnoszenia jakości i efektywności procesu edukacyjnego;
- ☐ planowaniu i organizowaniu pracy szkoły zgodnie z obowiązującym prawem, w trosce o ucznia, który ma być dobrze przygotowany do egzaminu zewnętrznego oraz kontynuowania nauki na kolejnym etapie edukacyjnym;
- ☐ systemowym planowaniu i realizowaniu działań ukierunkowanych na określony cel.

Wspomaganie zewnętrznego nadzoru pedagogicznego podczas wspólnej realizacji programu odbywa się w szczególności po przez:

- ☐ udostępnianie narzędzi uwzględniających przepisy prawa, porządkujących działania, podpowiadających – jak być powinno,
- ☐ organizowanie szkoleń (konferencje dla dyrektorów),
- ☐ prezentowanie oferty placówek doskonalenia zawodowego nauczycieli dotyczącej tematyki programu,
- ☐ wskazywanie słabych i mocnych stron szkół w kontekście działań prowadzonych w ramach programu i wyników uzyskiwanych przez uczniów (Raport z realizacji programu w danym roku szkolnym),
- ☐ prowadzenie analiz uwzględniających wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach, gminach, powiatach, województwie lubuskim, okręgu i kraju, opracowywanie wniosków i rekomendacji do pracy w kolejnym roku szkolnym.

2. REALIZACJA PROGRAMU W ROKU SZKOLNYM 2019/2020

2.1 Uczestnicy programu i ich udział w jego realizacji w roku szkolnym 2019/2020

Program prowadzony jest przez Wydział Nadzoru Pedagogicznego Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim we współpracy z placówkami doskonalenia zawodowego nauczycieli, tj. z Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze oraz Wojewódzkim Ośrodkiem Metodycznym w Gorzowie Wielkopolskim. Głównymi uczestnikami programu są dyrektorzy szkół podstawowych województwa lubuskiego i nauczyciele przedmiotów objętych egzaminem ósmoklasisty.

2.1.1 Udział w programie przedstawicieli Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim

Program koordynuje dyrektor Wydziału Nadzoru Pedagogicznego Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim Pani Janinę Grzecznowska (Wojewódzki Koordynator Programu). Realizatorem programu jest Zespół ds. Programu (zwany dalej „zespołem”). Zespół powołany przez Lubuskiego Kuratora Oświaty Panią Ewę Rawę, od września 2019 r. pracował w następującym składzie:

1. Grażyna Kołogrecka-Dul – starszy wizytator, przewodnicząca zespołu,
2. Grzegorz Rados – wicedyrektor Wydziału SRE, członek zespołu,

3. Anna Żarnowska – starszy wizytator, członek zespołu,
4. Marcin Depta – starszy wizytator, członek zespołu,
5. Małgorzata Brodzińska – starszy wizytator, członek zespołu,
6. Anita Pakulska – starszy wizytator, członek zespołu.

Podobnie jak w roku szkolnym 2018/2019 program był realizowany we współpracy z wizytatorami rejonowymi, którzy nadzorują szkoły podstawowe w poszczególnych gminach województwa lubuskiego, zgodnie z zarządzeniem nr 26/2018 Lubuskiego Kuratora Oświaty z dnia 22 marca 2018 r.

Zespół i wizytatorzy rejonowi wykonywali zadania, które szczegółowo zostały rozpisane w dokumencie wewnętrznym o nazwie: „Harmonogram zadań zespołu do spraw programu Lubuskiego Kuratora Oświaty *„Wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem kształcenia”* i wizytatorów Wydziału Nadzoru Pedagogicznego Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim w roku szkolnym 2019/2020”, zwanym dalej harmonogramem (załącznik 2). Harmonogram został opracowany przez zespół ds. programu i omówiony przez przewodniczącą zespołu na szkoleniu wewnętrznym pracowników KO. Realizację zadań w roku szkolnym 2019/2020 opisano w rozdziale 2.3 niniejszego raportu.

2.1.2 Udział w programie placówek doskonalenia zawodowego nauczycieli

W roku szkolnym 2019/2020 w programie uczestniczyły dwie publiczne placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli, nazywane dalej „placówkami”, tj.: Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze oraz Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Gorzowie Wielkopolskim. Udział w programie placówki polegał na uwzględnieniu w swoim planie pracy form doskonalenia zawodowego skierowanych do dyrektorów oraz nauczycieli przedmiotów objętych egzaminem ósmoklasisty, merytorycznie realizujących cele szczegółowe programu i zarazem „Zadania placówek doskonalenia zawodowego nauczycieli” opisane w programie.

Wraz z początkiem roku szkolnego, na pisemną prośbę Lubuskiego Kuratora Oświaty, obie placówki przekazały szczegółową informację o ofercie realizującej cele programu, zgodnie ze wzorem opracowanym przez zespół ds. programu, pt. „INFORMACJA O OFERCIE realizującej „Zadania placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli” określone w Programie Lubuskiego Kuratora Oświaty *„Wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem kształcenia”* (załącznik 3). Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze również na swojej stronie internetowej zamieścił ofertę realizującą program, wyraźnie akcentując udział w programie Lubuskiego Kuratora Oświaty i wskazując nauczycielom i dyrektorom te formy doskonalenia zawodowego, które są kompatybilne z celami programu.

W bieżącym roku szkolnym, w związku z zawieszeniem realizacji programu, placówki zostały poproszone przez Lubuskiego Kuratora Oświaty o dokonanie analizy i ewaluacji prowadzonych działań w odniesieniu do materiału przekazanego na początku roku szkolnego (Informacja o ofercie...) uwzględniając:

- a) stopień realizacji zaplanowanych form doskonalenia zawodowego nauczycieli i dyrektorów szkół, tematycznie dotyczących podnoszenia efektywności kształcenia i egzaminu ósmoklasisty.
- b) procentowy udział osób w odniesieniu do planowanego,
- c) dobór tematyki i formy zgodny z celami programu,

- d) zainteresowanie nauczycieli i dyrektorów oraz ich świadome uczestnictwo w formach doskonalenia przyczyniających się do podnoszenia kompetencji w zakresie realizacji procesu edukacyjnego.

Z przekazanych materiałów sprawozdawczych wynikało, że obie placówki realizowały zaplanowane formy doskonalenia zawodowego nauczycieli do marca br. szkolnego, co w przypadku ODN w Zielonej Górze stanowiło 63 % form (52 z 83), natomiast liczba spotkań wynosiła 142, wzięło w nich udział 2480 osób. WOM w Gorzowie Wielkopolskim wykazał realizację 137 spotkań, w których wzięło udział 2037 osób. Formy doskonalenia zawodowego dla nauczycieli i dyrektorów zaplanowane do realizacji w okresie od marca do maja 2020 r. z powodu pandemii zostały przeniesione na następny rok szkolny (w przypadku ODN jest to 10 form z udziałem 400 osób). Tematyka realizowanych form doskonalenia była zgodna z programem LKO.

Wśród form doskonalenia zrealizowanych poza planem ODN wskazał na organizację 2 konferencji wojewódzkich, 23 warsztatów/szkoleń dla nauczycieli oraz 8 lekcji otwartych. W ocenie obu wojewódzkich placówek, największym zainteresowaniem wśród szkół cieszyły się formy doskonalące umiejętności metodyczne nauczycieli oraz szkoleniowe rady pedagogiczne, mniejszym indywidualne formy doskonalenia dla dyrektorów z zakresu sprawowania nadzoru pedagogicznego. Dużym zainteresowaniem w ocenie ODN cieszyły się też konferencje wojewódzkie. Pracownicy ODN uczestniczyli w organizacji i realizacji 3 edycji konferencji szkoleniowej pt. *„Nadzór wewnętrzny dyrektora szkoły podstawowej nad planowaniem i realizacją procesu edukacyjnego”* organizowanych przez Lubuskiego Kuratora Oświaty dla dyrektorów szkół podstawowych biorących udział w programie.

Wnioski i uwagi do pracy na rok szkolny 2020/2021 przekazane przez placówki:

1. Placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli przygotowując ofertę dla szkół na rok szkolny 2020/2021 muszą uwzględnić trwając stan zagrożenia epidemiologicznego.
2. W roku szkolnym 2020/2021 tematyka konferencji przedmiotowo-metodycznych (lub innych form) skierowana do nauczycieli biologii, chemii, fizyki, geografii i historii winna uwzględniać kwestię przygotowania uczniów do egzaminu ósmoklasisty, który z tych przedmiotów po raz pierwszy odbędzie się w 2022 r.
3. Dyrektorzy szkół podstawowych, opracowując plan doskonalenia rady pedagogicznej na rok szkolny 2020/2021, winni uwzględnić w nim tematykę egzaminu ósmoklasisty z biologii, chemii, fizyki, geografii i historii.
4. Należy poszukiwać ciekawych i adekwatnych do potrzeb dyrektorów i nauczycieli form doskonalenia zawodowego doskonalących umiejętność sprawowania wewnętrznego nadzoru pedagogicznego i wykorzystywania wniosków z nadzoru do podnoszenia jakości pracy szkoły, w tym efektywności kształcenia.

2.1.3 Udział w programie szkół podstawowych województwa lubuskiego

Zgodnie z ustaleniami wizytatorów rejonowych w województwie lubuskim w roku szkolnym 2019/2020 funkcjonowało 329 szkół podstawowych (publicznych i niepublicznych), w których nauka kończy się dla ucznia egzaminem ósmoklasisty. 315 szkół (96 %) potwierdziło swój udział w programie, przekazując do wizytatora Plan działań szkoły na rok szkolny 2019/2020.

Udział szkoły w programie w roku szkolnym 2019/2020, zgodnie z jego założeniami, polegał na:

- 1) **Opracowaniu Planu działań szkoły** na rok szkolny 2019/2020, z uwzględnieniem obszarów wyszczególnionych w części programu: *Zadania szkół*;
- 2) **Realizacji** ustalonych przez szkołę działań w danym obszarze;

- 3) **Monitorowaniu** przebiegu oraz efektywności działań z zastosowaniem określonych form nadzoru pedagogicznego;
- 4) **Ewaluacji działań** podejmowanych w ramach programu w roku szkolnym 2019/2020 z uwzględnieniem uzyskanych przez uczniów szkoły wyników egzaminu ósmoklasisty, opracowanie sprawozdania, w tym wniosków i rekomendacji do pracy w następnym roku szkolnym.

Ponadto szkoły, a w szczególności dyrektorzy szkół uczestniczyli w innych zadaniach, (konferencje, ankiety) skierowanych do dyrektorów w ramach wspomagającej funkcji programu. Zadania te i terminy ich realizacji zostały zamieszczone w tabeli 2. *Terminy dla SZKÓŁ w roku szkolnym 2019/2020* na str. 7 zmodyfikowanej wersji programu.

2.2 Plany działań szkół na rok szkolny 2019/2020

2.2.1 Wzór planu działań szkoły

W związku z modyfikacją programu w części *Zadania szkół*, w bieżącym roku szkolnym zespół opracował nowy wzór Planu działań szkoły rok szkolny 2019/2020 (załącznik 4). Wzór planu pozwolił na ujednolicenie konstrukcji planów wszystkich szkół i tym samym umożliwił monitorowanie i analizę rodzaju planowanych w szkołach działań. Konstrukcja wzoru planu działań szkół:

- ☐ kolumna (1) – **Liczba porządkowa** - wskazująca obszar działania;
- ☐ kolumna (2) – **Obszary działań**; Obszary działań w planie szkoły mają być z założenia zgodne z nazwą i numeracją w *Zadaniach szkół*, co oznacza, że każda szkoła w swoim planie działań na dany rok szkolny w kolumnie 2 wpisuje 9 lub 10 obszarów: jako obszar 1: *Diagnoza potrzeb szkoły i uczniów*, jako obszar 2: *Doskonalenie procesu edukacyjnego*, jako obszar 3: *Rozwijanie kompetencji matematycznych uczniów*, itd.;
- ☐ kolumna (3) – **Sposoby realizacji** (rodzaje działań w danym obszarze); Szkoła wpisuje działania, jakie zamierza realizować w obrębie danego obszaru, w zależności od specyfiki szkoły, jej własnych doświadczeń, możliwości i pomysłów oraz od potrzeb uczniów i nauczycieli; każde działanie w ramach obszaru należy wyszczególnić, gdyż następne kolumny dotyczą poszczególnych działań realizowanych w roku szkolnym w różnych terminach i przez różne osoby lub zespoły osób (dyrektora, nauczycieli, specjalistów);
- ☐ kolumna (4) – **Termin realizacji** (danego działania);
- ☐ kolumna (5) – **Spodziewane efekty** (dla obszaru lub działania); Działania powinny być celowe, ukierunkowane na potrzeby edukacyjne uczniów, w tym jak najlepsze przygotowanie ich do egzaminu końcowego oraz kolejnego etapu edukacyjnego;
- ☐ kolumna (6) – **Osoba odpowiedzialna** (za realizację działania);
- ☐ kolumna (7) – **Sposób nadzorowania realizacji działań**; Realizacja i terminowe wykonanie zaplanowanych działań powinny być monitorowane lub nadzorowane w inny sposób, o czym decyduje dyrektor/wicedyrektor we współpracy z przewodniczącym zespołu ds. programu (jeśli jest to nauczyciel).

We wzorze planu działań wyszczególniono wskazane w programie obszary pracy szkoły, zgodnie z *Zadaniami szkół*. Natomiast w *Zadaniach szkół* znalazły się wybrane obszary, w których dobrze zaplanowane, realizowane i ewaluowane działania powinny mieć wpływ na wzrost jakości pracy szkoły oraz optymalne przygotowanie uczniów do egzaminu końcowego. Obszary wymienione w programie:

- ☐ obszar 1: **Diagnoza potrzeb szkoły i uczniów**;
- ☐ obszar 2: **Doskonalenie procesu edukacyjnego**;

obszar 3: **Rozwijanie kompetencji matematycznych uczniów**; (w roku szkolnym 2019/2020 obszar wpisano ze względu na priorytet Państwa);

- ☐ obszar 4: **Indywidualizacja procesu edukacyjnego**;
- ☐ obszar 5: **Doskonalenie zawodowe nauczycieli**;
- ☐ obszar 6: **Współpraca zespołowa nauczycieli**;
- ☐ obszar 7: **Współpraca z rodzicami**;
- ☐ obszar 8: **Nadzór wewnętrzny dyrektora szkoły**; (zgodnie z zapisem w programie pkt 8. *Zadania szkół*);
- ☐ obszar 9: **Rozwijanie kompetencji dyrektora oraz wicedyrektora**; (chodzi głównie o kompetencje w obszarze sprawowanie nadzoru pedagogicznego oraz formułowania takich wniosków z nadzoru, które przyczyniają się do rozwoju szkoły i uczniów, w tym służą lepszemu planowaniu i prowadzeniu procesu edukacyjnego przez nauczycieli, tworzeniu sprzyjającej atmosfery nauki i pracy, celowemu podnoszeniu kwalifikacji i umiejętności zespołowego działania, itp.)
- ☐ obszar 10: **Inny**; wybrany przez szkołę (szkoła może sama wskazać obszar działań realizujących cele programu, lecz nie powinny to być pojedyncze działania, może to być też ewaluacja realizacji programu przez szkołę).

Wzór planu z założenia ma wspomagać i mobilizować dyrektora i zespół nauczycieli przedmiotów egzaminacyjnych w zaplanowaniu tych wszystkich działań i przedsięwzięć, których realizacja wpłynie na jak najlepsze przygotowanie uczniów do egzaminu końcowego i kolejnego etapu edukacyjnego. Należy zauważyć, że konieczność podejmowania działań w poszczególnych obszarach wymienionych w programie (oraz innych nie wymienionych) wynika z przepisów prawa oświatowego. Szkoła, bez względu na to czy uczestniczy, czy nie uczestniczy w programie jest obowiązana diagnozować potrzeby edukacyjne uczniów, sposoby uczenia się, sytuację społeczną każdego ucznia oraz podejmować wiele innych działań, o których mowa w siedmiu wymaganiach wobec szkół podstawowych (rozporządzenie MEN z dnia 11 sierpnia 2017 r. w *sprawie wymagań wobec szkół*). Zatem program nie narzuca nowych zadań dla szkoły czy dyrektora, lecz próbuje porządkować podejmowane w każdym roku działania i przedsięwzięcia. Program LKO, w tym wzór planu – proponuje, by nauczyciele pracując w zespole świadomie planowali je w odpowiednich obszarach, zastanowili się nad celowością każdego przedsięwzięcia (spodziewane efekty), terminem i czasem realizacji, sposobem monitorowania realizacji i adekwatności, dokonali oceny skuteczności każdego prowadzonego działania (ewaluacja), wyciągnęli wnioski, ustalili rekomendacje na kolejny rok szkolny. Oczekiwanym efektem takiej pracy zespołowej jest wypracowanie przez szkołę systemowych działań prowadzących do podniesienia jakości pracy szkoły, w tym efektywności kształcenia z uwzględnieniem potrzeb edukacyjnych każdego ucznia w każdym kolejnym roku szkolnym.

Reasumując, w planie działań szkoły na dany rok szkolny, realizowanych w ramach programu LKO „*Wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem kształcenia*” w poszczególnych obszarach - powinny się znaleźć działania, które: 1) są w szkole prowadzone tradycyjnie, wypracowane przez nauczycieli, dostosowane w danym roku do potrzeb uczniów; 2) nowe działania, wynikające z diagnozy potrzeb szkoły i uczniów, z inicjatywy nauczycieli poszukujących adekwatnych i skuteczniejszych metod pracy z uczniami, uczestniczących w formach zewnętrznych i wewnętrznych doskonalenia zawodowego lub samodoskonalących się; 3) działania wynikające z wniosków z wewnętrznego nadzoru pedagogicznego oraz z ewaluacji planu realizowanego przez szkołę w minionym roku szkolnym, a także wynikające z wniosków i rekomendacji zawartych w RAPORCIE z realizacji programu w minionym roku szkolnym.

2.2.2 Plany działań szkół w roku szkolnym 2019/2020

Analiza planów działań na rok szkolny 2019/2020 przesłanych w październiku 2019 r. przez dyrektorów szkół do wizytatorów rejonowych wykazała, że na 315 szkół - 205 (65%) opracowało swoje plany zgodnie z nowym wzorem i przekazało je we wskazanym terminie. Część szkół z własnej inicjatywy zmodyfikowała plany, a część została poproszona o dostosowanie planu do programu na rok szkolny 2019/2020. Łącznie 158 szkół w terminie do 25.10.2020 r. przekazało zmodyfikowane plany. Wiele planów zostało opracowanych w sposób wskazujący na zaangażowanie dyrektora i powołanego przez niego zespołu w adekwatne do obszaru planowanie działań. Były też takie opracowania, które wskazywały na brak zrozumienia i małe zaangażowanie dyrektora w planowanie przedsięwzięć w poszczególnych obszarach wskazanych w programie, w tym form i sposobów nadzorowania.

Ilościowe wyniki dotyczące działań szkół uczestniczących w programie LKO „Wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem kształcenia”, planowanych do realizacji w poszczególnych obszarach wskazanych w *Zadaniach szkół* (według wzoru planu), prezentuje tabela 1.

Tabela 1. Ilościowe wyniki analizy planów działań szkół na rok szkolny 2019/2020

Liczba szkół, które przesłały plany szkolnych działań: 315			
Obszar		Planowanie działań	
		TAK	NIE
1.	Diagnozowanie potrzeb szkoły i uczniów:	306	9
2.	Doskonalenie procesu edukacyjnego:	304	11
3.	Rozwijanie kompetencji matematycznych:	315	0
4.	Indywidualizacja procesu edukacyjnego dotycząca:	TAK	NIE
a)	form i metod pracy	269	46
b)	udzielania w szkole pomocy uczniom wymagającym wsparcia	210	105
c)	dostosowania wymagań edukacyjnych do możliwości uczniów	286	29
d)	udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej	278	37
5.	Doskonalenie zawodowe nauczycieli:	310	5
6.	Współpraca zespołowa nauczycieli:	315	0
7.	Współpraca z rodzicami:	312	3
8.	Nadzór wewnętrzny dyrektora szkoły:	TAK	NIE
a)	ewaluacja wewnętrzna	201	114
b)	kontrola	284	31
c)	wspomaganie	305	10
d)	monitorowanie	265	50
9.	Rozwijanie kompetencji dyrektora i wicedyrektora:	301	14
10.	Inny obszar (niewymieniony, wprowadzony przez szkołę):	104	211

Analiza ilościowa

1. 97% szkół zaplanowało diagnozowanie potrzeb szkoły oraz możliwości i potrzeb edukacyjnych, sposobów uczenia się i sytuacji społecznej uczniów w kontekście właściwego przygotowania ich do egzaminu ósmoklasisty.
2. 96% szkół w rocznych działaniach zaplanowało wdrażanie przez nauczycieli działań doskonalących proces edukacyjny.
3. Szkoły powszechnie (100%) zaplanowały różnorodne działania rozwijające kompetencje matematyczne uczniów, w tym w ramach obowiązkowych zajęć

- edukacyjnych, dodatkowych zajęć pozalekcyjnych oraz imprez towarzyszących realizacji procesu edukacyjnego w szkole.
4. W obszarze 4 - Indywidualizacja procesu edukacyjnego, jako jednego z czynników decydujących o efektywności uczenia się:
 - a) 85% szkół zaplanowało działania w zakresie dostosowania form i metod pracy do potrzeb uczniów;
 - b) 67% szkół założyło udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom potrzebującym wsparcia;
 - c) 91% szkół zaplanowało działania mające na celu dostosowanie wymagań edukacyjnych do możliwości uczniów;
 - d) 88% szkół uwzględniło udzielanie uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
 5. 98% szkół planowało ukierunkowane doskonalenie zawodowe nauczycieli.
 6. Wszystkie szkoły widzą zasadność współpracy zespołowej nauczycieli.
 7. 98% szkół jest świadoma roli współpracy z rodzicami w dążeniu do efektywnego kształcenia i osiągania sukcesu na miarę indywidualnych możliwości ich dzieci.
 8. W obszarze wzmacniania wewnętrznego nadzoru pedagogicznego spośród 315 szkół realizujących program, dyrektorzy w planach odpowiednio zadeklarowali:
 - a) ewaluację wewnętrzną - 64%;
 - b) kontrolę - 90%;
 - c) wspomaganie - 97%;
 - d) monitorowanie - 84%.
 9. Prawie wszyscy dyrektorzy/wicedyrektorzy zaplanowali doskonalenie swoich kompetencji (98%).
 10. 104 szkoły wprowadziły inne obszary wykraczające poza wskazania Programu LKO, najczęściej: powołanie zespołu zadaniowego do opracowania planu szkolnego, współpraca z innymi instytucjami wspomagającymi system oświaty, uwzględnienie w realizacji planu szkolnego systemu doradztwa zawodowego, organizacja egzaminów próbnych, wykorzystania wyników dotychczasowych badań do przygotowania uczniów do egzaminu, wyzwalanie aktywności i motywacji uczniów do uczenia się, kryteria sukcesu nauczyciela w zakresie przygotowania uczniów do egzaminu, inne.

Na podstawie przeprowadzonej przez wizytatorów rejonowych analizy planów szkolnych należy uznać, że na etapie planowania działań szkolnych w ramach programu LKO, 70% szkół zaplanowało działania w poszczególnych obszarach w sposób adekwatny i konkretny, częściowo planowane działania są zgodne z obszarem w przypadku 28% nadesłanych planów, natomiast 13 szkół (4%) zaplanowało działania nieadekwatnie do obszarów pracy. 80% analizowanych planów zawiera czytelny sposób nadzorowania działań.

Wnioski

1. Z analizy planów pracy szkół wynika, że spośród 9 obszarów rekomendowanych, jako zadania szkoły w ramach programu LKO na rok szkolny 2019/20, wszystkie szkoły zaplanowały rozwijanie kompetencji matematycznych (obszar 3) i działania w obszarze współpracy zespołowej nauczycieli (obszar 6), współpracę z rodzicami (obszar 7). Powszechnie w szkołach zaplanowano doskonalenie zawodowe nauczycieli (obszar 5) oraz rozwijanie kompetencji dyrektora i wicedyrektora (9 obszar).
2. Planując działania w ramach obszaru indywidualizacja procesu edukacyjnego, 1/3 szkół nie uwzględniła w planach szkolnych udzielania pomocy uczniom wymagającym wsparcia.
3. W ramach działań wpisanych w obszar 8, tj. nadzór wewnętrzny dyrektor szkoły, najczęściej dyrektorzy planowali wspomaganie nauczycieli (różne formy doskonalenia zawodowego zewnętrzne i wewnętrzne, wdn), nieco rzadziej kontrolę. Monitorowanie

pracy szkoły w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego zadeklarowało 84% dyrektorów, natomiast najmniejszy wskaźnik szkół, bo 64% uwzględniło realizację ewaluacji wewnętrznej pracy szkoły.

4. W stosunku do minionego roku szkolnego 2018/2019, duża liczba szkół modyfikowała swoje plany działań, gdyż najczęściej opracowano je na ubiegłorocznych wzorach, z pominięciem wskazanych obszarów programu LKO na rok szkolny 2019/20.
5. Analiza sposobu i zakresu planowania działań przez szkoły pozwala stwierdzić, że wymagania państwa wobec szkół określone rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej nie są powszechnie znane nauczycielom, co skutkuje w niektórych przypadkach intuicyjnym planowaniem działań, które nie są adekwatne do danego obszaru, powierzchownym działaniem, brakiem umiejętności całościowego ujmowania szkoły w trosce o rozwój ucznia. Znajomość wymagań opisanych w rozporządzeniu MEN obowiązuje dyrektorów i nauczycieli każdej szkoły.

Rekomendacje – planowanie działań szkoły w programie:

1. Dyrektor szkoły, przewodniczący zespołu ds. programu LKO powołanego przez dyrektora oraz jego członkowie, przed zaplanowaniem działań na dany rok szkolny powinni zapoznać się z PROGRAMEM; RAPORTEM z realizacji programu w minionym roku szkolnym, wnioskami i rekomendacjami tam zawartymi; własnymi wnioskami i rekomendacjami zapisanymi po ewaluacji realizowanych w szkole działań w ramach programu uwzględniającej wyniki egzaminu ósmoklasisty absolwentów szkoły; przedyskutować merytoryczne znaczenie nazwy obszaru wskazanej we wzorze planu i zastanowić się nad przyporządkowaniem do obszaru adekwatnych działań.
2. W każdej szkole znajdują się uczniowie potrzebujący wsparcia wyrównującego szanse edukacyjne, toteż każda szkoła powinna wypracować sposoby diagnozowania możliwości i potrzeb edukacyjnych, sposobów uczenia się i sytuacji społecznej uczniów (każdego ucznia) w kontekście właściwego przygotowania ich do egzaminu ósmoklasisty, a także wypracować sposoby udzielania im potrzebnego wsparcia. Ten element pracy szkoły znajduje odzwierciedlenie w wymaganiach państwa wobec szkół/placówek. Niezwykle ważne jest podejmowanie różnorodnych działań, aby zmniejszać wpływ negatywnych czynników środowiskowych na proces uczenia się uczniów, którzy przygotowują się do pierwszego egzaminu zewnętrznego.
3. Wszystkie szkoły są zobowiązane do ewaluacji wewnętrznej celem oceny efektywności swojej pracy w odniesieniu do wymagań państwa wobec szkół i placówek. Natomiast szkoły osiągające niezadawalające wyniki edukacyjne przez pryzmat egzaminów zewnętrznych lub otwarte na zmiany i wzrost jakości procesów edukacyjnych powinny planować ewaluacje w zakresie wymagań: *Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się; Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej, Szkoła wspomaga rozwój uczniów z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji*, co umożliwi określenie słabych i mocnych stron pracy szkoły, pozwoli na rozpoznanie obszarów wymagających doskonalenia, modyfikacji, zmiany.
4. Dyrektor uczestniczący w programie LKO przygotowuje Plan wewnętrznego nadzoru pedagogicznego na dany rok szkolny, uwzględniając Plan działań szkoły w ramach programu, w tym:
 - 1) kolumnę 7 – Sposoby nadzorowania realizacji działań (jeśli sposobem jest obserwacja lub kontrola dokumentów, to działania te występują również w planie nadzoru z odpowiednią tematyką, jednak nie każdy sposób w kolumnie 7 musi być formą nadzoru pedagogicznego, działanie może być monitorowane przez np. przewodniczącego zespołu, pedagoga;

- 2) obszar 8 – Nadzór wewnętrzny dyrektora szkoły (tu dyrektor wpisze: **ewaluację wewnętrzną**, tą samą co w planie nadzoru dyrektora, ale dotyczącą tematyki związanej z realizacją procesu edukacyjnego i egzaminem zewnętrznym; **wspomaganie** – zgodnie z planem doskonalenia zawodowego nauczycieli objętych programem i wskazaniem tych form doskonalenia, które są związane z celami programu; **obserwacje**, które występują w kolumnie 7, ale też może inne związane z programem, dotyczące np. adekwatności stosowanych przez nauczyciela metod pracy do potrzeb uczniów, sposobów oceniania i udzielania uczniom informacji zwrotnej na przedmiotach objętych egzaminem, skuteczności sposobów motywowania do nauki, atmosfery pracy na lekcji, zaangażowania uczniów i ich aktywności; **kontrole** (temat związany z celami programu); **monitorowanie**, w tym realizacji podstawy programowej przedmiotów objętych egzaminem zewnętrznym;
5. Nauczyciele i dyrektorzy winni doskonalić się z zakresu znajomości prawa oświatowego, które określa zasady funkcjonowania współczesnej szkoły, w tym pracy z uczniem na rzecz jego rozwoju.

2.3 Realizacja zadań Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim

Harmonogram zadań zespołu do spraw programu Lubuskiego Kuratora Oświaty „*Wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem kształcenia*” i wizytatorów Wydziału Nadzoru Pedagogicznego Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim w roku szkolnym 2019/2020” – wyszczególnia 11 zadań, z których w terminie do 11 marca 2020 r, z uwagi na czasowe ograniczenie funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, zostało wykonanych 9. Zadanie 10: Weryfikacja wyników monitorowania w odniesieniu do wybranych szkół – już nie zostało wykonane, pomimo opracowanego narzędzia. Również zadanie 11: Ewaluacja realizowanych w szkole działań w odniesieniu do celów i założeń programu oraz obszarów wskazanych w *Zadaniach szkół* i *Zadaniach placówek doskonalenia zawodowego nauczycieli* – w bieżącym roku szkolnym zostało wykonane częściowo, bez opracowania i przekazania dyrektorom szkół arkusza ewaluacyjnego oraz bez sporządzenia przez wizytatorów analiz zbiorczych i częściowych raportów. Dlatego niniejszy RAPORT nie uwzględnia wszystkich zadań.

Zadania kuratorium bezpośrednio skierowane do dyrektorów szkół i zrealizowane, zgodnie z harmonogramem (pkt. 1 do 9), to:

- 1) Opracowanie zmodyfikowanej wersji programu;
- 2) Opracowanie wzoru planu działań szkół, przekazanie dyrektorom, analiza planów przesłanych do wizytatorów wg opracowanego narzędzia, współpraca wizytatorów z dyrektorami w zakresie planowania i realizacji zadań;
- 3) Opracowanie i przekazanie szkołom arkusza oceny zgodności z prawem dopuszczania do użytku w szkole programów nauczania;
- 4) Zorganizowanie konferencji dla dyrektorów szkół; 5) Monitorowanie nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora szkoły.

W rozdziałach 1.1 oraz 2.2 niniejszego raportu opisano zmiany wprowadzone do programu w roku 2019/2020 oraz plany działań szkół. W poniższych podrozdziałach opisano realizację wyżej wymienionych zadań w pkt. 3, 4 i 5.

2.3.1 Arkusz oceny zgodności z prawem dopuszczania do użytku w szkole podstawowej programów nauczania

Arkusz oceny zgodności z prawem dopuszczania do użytku w szkole podstawowej programów nauczania (załącznik 5) opracowano realizując cel szczegółowy programu dotyczący wspomagania oraz rozwijania kompetencji dyrektorów w obszarze planowania pracy szkoły, a w szczególności w zakresie działań podejmowanych w związku z dopuszczaniem do użytku

programów nauczania. Kolejne pytania znajdujące się w arkuszu wskazują czynności (krok po kroku), które dyrektor winien wykonać zgodnie z przepisami art. 22a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1481), przy czym zwracają uwagę na konieczność dokonania przed dwoma laty oddzielnego dopuszczenia do użytku programów nauczania dla klas VII i VIII z uwagi na nową podstawę programową.

Arkusz był udostępniony na stronie internetowej kuratorium w tzw. systemie ankiet w dniach od 18 - 22 listopada 2019 r. Ankietę wypełniło 282 dyrektorów. Wyniki badania, zamieszczone w tabeli 2, dokładnie omówiono na konferencji dla dyrektorów szkół. Przy założeniu, że dyrektor wypełniał arkusz osobiście i refleksyjnie, to bardziej wartościowa w porównaniu z wynikami ogólnymi wydaje się być samodzielna ocena dyrektora dotycząca prawidłowości działań podejmowanych w szkole w obszarze dopuszczania do użytku programów nauczania oraz tworzenia szkolnych zestawów programów nauczania dla uczniów rozpoczynających kolejny etap edukacyjny.

Tabela 2. Ilościowe wyniki arkusza oceny zgodności z prawem dopuszczenia do użytku programów nauczania w szkole podstawowej

Lp.	Treść pytania wskazująca czynność	TAK	NIE
1.	Czy dyrektor zapoznał się z programem nauczania przedstawionym przez nauczyciela lub zespół nauczycieli dla poszczególnych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego? (art. 22a ust. 1 uso)	280	0
2.	Czy przedstawione programy nauczania dla uczniów rozpoczynających naukę w klasie IV obejmują cały etap edukacyjny ? (art. 22a ust. 1 uso)	271	9
3.	Czy nauczyciel lub zespół nauczycieli uczących w klasach VII i VIII przedstawili dyrektorowi programy nauczania danych zajęć edukacyjnych realizowanych w tych klasach? (art. 293 upwupo)	274	5
4.	Czy dopuszczony do użytku program nauczania języka polskiego, realizowany w klasach VII - VIII został opracowany: (art. 22a ust. 1 uso, interpretacja MEN)	TAK	NIE
a)	przez nauczyciela	21	128
b)	przez zespół nauczycieli	17	126
c)	przez innego autora (autorów)	203	21
d)	modyfikacja programu opracowanego przez innego autora (autorów)	70	104
5.	Czy dopuszczony do użytku program nauczania matematyki, realizowany w klasach VII –VIII został opracowany: (art. 22a ust. 1 uso, interpretacja MEN)	TAK	NIE
a)	przez nauczyciela	16	127
b)	przez zespół nauczycieli	15	124
c)	przez innego autora (autorów)	211	20
d)	modyfikacja programu opracowanego przez innego autora (autorów)	62	105
6.	Czy dopuszczony do użytku program nauczania języka obcego (nauczanego jako pierwszy), realizowany w klasach VII	TAK	NIE

	– VIII został opracowany: (art. 22a ust. 1 uso, interpretacja MEN)		
a)	przez nauczyciela	16	125
b)	przez zespół nauczycieli	11	125
c)	przez innego autora (autorów)	210	20
d)	modyfikacja programu opracowanego przez innego autora (autorów)	65	103
7.	Czy programy nauczania podanych niżej przedmiotów dla klas VII i VIII obejmują treści nauczania wykraczające poza zakres treści ustalonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego? (art. 293 upwupo; art. 22a ust. 4 uso)	TAK	NIE
a)	język polski	143	136
b)	matematyka	142	135
c)	język obcy	135	142
8.	Czy zaproponowane przez nauczycieli programy nauczania zostały dostosowane do potrzeb i możliwości uczniów, dla których są przeznaczone? (art. 22a ust. 5 uso)	279	1
9.	W jaki sposób dyrektor, przed dopuszczeniem programu nauczania do użytku w szkole, dokonuje oceny zgodności programu z podstawą programową i dostosowania programu do potrzeb i możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony: (art. 22a ust. 1-5 uso; interpretacja MEN)	TAK	NIE
a)	samodzielnie	38	119
b)	korzystając z opinii nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego, posiadającego wykształcenie wyższe i kwalifikacje wymagane do prowadzenia zajęć edukacyjnych, dla których program jest przeznaczony	143	50
c)	zasięgając opinii konsultanta lub doradcy metodycznego	12	117
d)	zasięgając opinii zespołu nauczycieli - przedmiotowego lub innego zespołu problemowo-zadaniowego	221	18
10.	Czy przyjęte w szkole programy nauczania zostały dopuszczone do użytku po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej? (art. 22a ust. 6 uso)	279	1
11.	Czy dopuszczone do użytku w szkole programy nauczania stanowią Szkolny Zestaw Programów Nauczania? (art. 22a ust. 7 uso)	279	0
12.	Czy szkolny zestaw programów nauczania uwzględnia całość obowiązującej podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego? (art. 22a ust. 7 uso)	278	2

Analiza wyników arkusza i wnioski:

1. Wszyscy dyrektorzy deklarują, że zapoznali się z programem nauczania przedstawionym przez nauczyciela lub zespół nauczycieli dla poszczególnych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego. Przyjęte w szkole programy nauczania zostały dopuszczone do użytku po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, a w 279 szkołach dopuszczone do użytku w szkole programy nauczania stanowią Szkolny Zestaw Programów Nauczania.
2. 75% szkół deklaruje, że dopuszczony do użytku program nauczania języka polskiego, matematyki i języka obcego dla klas VI-VIII został opracowany przez innego autora

(autorów), co oznacza, że nauczyciele korzystają z gotowych programów nauczania opracowanych dla danego podręcznika przez wydawnictwo.

3. Połowa ankietowanych stwierdziła, że programy nauczania języka polskiego, matematyki i języka obcego dla klas VII i VIII obejmują treści nauczania wykraczające poza zakres treści ustalonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Należałoby się przyjrzeć dokładniej treściom nauczania i częściowo je zmodyfikować, aby w jak najmniejszym stopniu wykraczały poza zakres ustalony w podstawie programowej.
4. Dyrektor przed dopuszczeniem programu nauczania do użytku w szkole, dokonuje oceny

zgodności programu z podstawą programową i dostosowania programu do potrzeb i możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony:

- zasięgając opinii zespołu nauczycieli - przedmiotowego lub innego zespołu problemowo-zadaniowego - zadeklarowało 221 dyrektorów, co stanowi 78,4% szkół;
 - korzystając z opinii nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego, posiadającego wykształcenie wyższe i kwalifikacje wymagane do prowadzenia zajęć edukacyjnych, dla których program jest przeznaczony - 143 dyrektorów, co stanowi 50,7% szkół;
 - samodzielnej oceny dokonało 38 dyrektorów, co stanowi 13,5% szkół;
 - z opinii konsultanta lub doradcy metodycznego skorzystało 2 dyrektorów (0,7% szkół);
5. Arkusz skierowany do dyrektora winien być wypełniany osobiście przez dyrektora szkoły, rzetelnie i refleksyjnie, po przygotowaniu faktycznych danych (w przypadku jednego arkusza wszystkie odpowiedzi były na NIE).

2.3.2 Konferencje dla dyrektorów szkół podstawowych

Zgodnie z programem (*Zadania Kuratorium Oświaty*) Lubuski Kurator Oświaty organizuje konferencje szkoleniowe skierowane do dyrektorów szkół podstawowych biorących udział w programie LKO „*Wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem kształcenia*”. W roku szkolnym 2019/2020 konferencja pod nazwą: „*Nadzór wewnętrzny dyrektora szkoły podstawowej nad planowaniem i realizacją procesu edukacyjnego*” została zorganizowana w grudniu, z uwagi na dużą liczbę uczestników programu - w trzech różnych miejscach dla poszczególnych grup dyrektorów, według podanego niżej terminarza:

- ☐ 13 grudnia 2019 r. – Zielona Góra, Zespół Edukacyjny nr 4 w Zielonej Górze, Drzonków ul. Szkolna 2, w godzinach 9.30 – 13.30; **uczestnicy:** dyrektorzy szkół podstawowych z terenu miasta Zielona Góra oraz powiatów: zielonogórski, krośnieński, nowosolski, wschowski;
- ☐ 16 grudnia 2019 r. – Żary, Społeczne Liceum Ogólnokształcące w Żarach, 11 Listopada 33, w godzinach 9.30-13.30; uczestnicy: dyrektorzy/wicedyrektorzy szkół podstawowych z terenu powiatów żarskiego i żagańskiego;
- ☐ 17 grudnia 2019 r. – Gorzów Wielkopolski, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Zbigniewa Herberta w Gorzowie Wielkopolskim, ul. Sikorskiego 107, w godzinach 9.30 -13.30; uczestnicy: dyrektorzy/wicedyrektorzy szkół w północnej części województwa.

Konferencje Lubuskiego Kuratora Oświaty były organizowane przez Koordynatora Wojewódzkiego i Zespół ds. Programu LKO we współpracy z Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze oraz z udziałem Dyrektora Zespołu Edukacyjnego nr 4 w Zielonej Górze i Dyrektora Społecznego Liceum Ogólnokształcącego w Żarach.

Program konferencji (załącznik 6), wynikający z celów programu LKO dla szkół podstawowych, zakładał wspomaganie dyrektorów szkół w planowaniu i organizowaniu procesu edukacyjnego oraz nadzorowaniu jego realizacji.

W konferencjach wzięli udział dyrektorzy i wicedyrektorzy 98% szkół podstawowych województwa lubuskiego uczestniczących w programie LKO.

2.3.3 Monitorowanie wewnętrznego nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora szkoły

Harmonogram działań realizowanych w ramach programu przewidywał przeprowadzenie po zakończeniu pierwszego półrocza roku szkolnego 2019/2020 monitorowania nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora szkoły. Monitorowanie zostało przeprowadzone w planowanym terminie za pomocą opracowanego przez zespół narzędzia tj. ankiety pt. „Monitorowanie wewnętrznego nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora szkoły podstawowej w pierwszym półroczu roku szkolnego 2019/2020” (załącznik nr 7), za pośrednictwem strony internetowej www.ko-gorzow.edu.pl/ankiety-ko. Celem działania było: 1) wspomaganie i rozwijanie kompetencji dyrektorów szkół oraz ustalenie zakresu działań realizowanych w szkołach w ramach wewnętrznego nadzoru pedagogicznego, ukierunkowanych na prawidłowość i efektywność procesu edukacyjnego przygotowującego uczniów do egzaminu ósmoklasisty i kolejnego etapu edukacyjnego. Ankieta badawcza składała się z 13 pytań zamkniętych, w tym 12 pytań jednokrotnego wyboru i jednego pytania wielokrotnego wyboru.

W badaniu przeprowadzonym w terminie od 20 do 28 lutego 2020 r. uczestniczyło 301 szkół, co stanowi 91,50 % szkół realizujących program.

Wyniki monitorowania:

1. Dyrektorzy wszystkich szkół opracowali plan nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2019/20 z uwzględnieniem wniosków z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w szkole w roku poprzednim (2018/19).
2. Zdecydowana większość szkół (94%) opracowując plan nadzoru pedagogicznego na nowy rok szkolny uwzględniła wnioski z ewaluacji działań realizowanych w szkole w ramach programu LKO w roku szkolnym 2018/19. W pozostałych szkołach tego nie uczyniono, z powodu nieprzeprowadzenia ewaluacji podejmowanych działań, albo braku wniosków po ewaluacyjnych do wykorzystania w Planie nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2019/20.
3. Zdecydowana większość szkół w planie nadzoru pedagogicznego zaplanowała ewaluację wewnętrzną w zakresie wymagań wskazanych w programie, w tym 48% badanych szkół w zakresie wymagania: *Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się*; 38% w zakresie wymagania: *Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej*, natomiast 50% szkół dokonało ewaluacji w innych wybranych wymaganiach, a w 3 szkołach, co stanowi 1% objętych programem nie zaplanowano ewaluacji wewnętrznej.
4. W ramach wewnętrznego nadzoru pedagogicznego 94% dyrektorów dokonało oceny planów pracy nauczycieli, pod kątem zgodności realizowanych treści programowych z podstawą programową i programem nauczania dopuszczonym w szkołach do użytku szkolnego, a 6% uczyniła to częściowo.
5. We wszystkich szkołach, z wyjątkiem jednej, realizacja podstawy programowej była monitorowana.
6. Plan nadzoru pedagogicznego dyrektora obejmował kontrolę dostosowania przez nauczycieli wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów poszczególnych oddziałów klas IV-VIII, w tym posiadających: a) orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, na podstawie tego orzeczenia oraz ustaleń zawartych w indywidualnym programie

edukacyjno-terapeutycznym (87%); b) orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania (48%); c) opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, o specyficznych trudnościach w uczeniu się lub innej opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, wskazującej na potrzebę takiego dostosowania (92%); d) w 79% szkołach plan nadzoru obejmował kontrolę dostosowania wymagań do potrzeb indywidualnych uczniów na podstawie rozpoznania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia dokonanego przez nauczycieli i specjalistów; e) 50% dyrektorów zaplanowało kontrolę realizacji przez nauczycieli dostosowania ze względu na opinie lekarzy o ograniczonych możliwościach wykonywania przez ucznia określonych ćwiczeń fizycznych na zajęciach wychowania fizycznego. 10% dyrektorów w planie nadzoru pedagogicznego nie zaplanowało kontroli dostosowania przez nauczycieli wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów poszczególnych oddziałów klas IV-VIII.

7. Nadzór pedagogiczny dyrektora obejmował ocenianie wewnątrzszkolne w tym, w 95% szkół spójność zapisów w przedmiotowych zasadach oceniania przygotowanych przez nauczyciela z wewnętrznymi zasadami oceniania, a 98% zgodność bieżącego oceniania z wewnętrznymi zapisami statutowymi.
8. Planując obserwacje zajęć edukacyjnych wszyscy dyrektorzy zadeklarowali, że w planie nadzoru ujęli cel/temat obserwacji oraz omawianie z nauczycielami zajęć po obserwacji, prawie wszyscy (99%) zadeklarowało że cel/temat obserwacji był znany nauczycielom a obserwacje były dokumentowane (99%).
9. W zdecydowanej większości szkół obserwacja zajęć edukacyjnych, dotyczyła obszarów wskazanych w programie, tj.: a) planowania organizacji i przebiegu zajęć w sposób sprzyjający samodzielnemu myśleniu i działaniu uczniów (80%); b) dostosowaniu przez nauczyciela form i metod pracy do zdiagnozowanych potrzeb i możliwości uczniów (91%); c) rozwijania kompetencji ucz., w tym matematycznych (87%); d) bieżącego oceniania, ze szczególnym uwzględnieniem udzielania każdemu uczniowi informacji zwrotnej o jego postępach w nauce oraz mocnych i słabych stronach (82%).
10. W zdecydowanej większości szkół Plan Nadzoru Pedagogicznego na rok szkolny 2019/20 w obszarze wspomaganie nauczycieli w realizacji ich zadań dotyczył: a) planowania działań rozwojowych, w tym motywowanie nauczycieli do doskonalenia zawodowego (98%); b) prowadzenia działań rozwojowych, w tym organizowanie szkoleń i narad

w obszarze rozwijania umiejętności pracy z uczniami i efektywnego przygotowania ich do egzaminu zewnętrznego (96%); c) diagnozy pracy szkoły (90%).

11. W większości badanych szkół w br. szkolnym nauczyciele uczący przedmiotów egzaminacyjnych uczestniczyli w zewnętrznych formach doskonalenia zawodowego

(konferencje przedmiotowo-metodyczne, warsztaty, szkolenia inne), ukierunkowanych na doskonalenie kompetencji w zakresie: a) przygotowania uczniów do egzaminu ósmoklasisty w 53% szkół wszyscy nauczyciele, a w 37% szkołach niektórzy nauczyciele w takich formach uczestniczyli; b) realizacji obowiązkowej podstawy programowej przy zastosowaniu form i metod pracy adekwatnych do potrzeb edukacyjnych i możliwości

psychofizycznych uczniów wszyscy nauczyciele w 43% szkołach i niektórzy nauczyciele w 45% szkołach; c) 48% dyrektorów deklaruje, że wszyscy nauczyciele, a 41%, że niektórzy nauczyciele uczestniczyli w formach dotyczących sposobów kształtowania umiejętności uczenia się i motywowania uczniów do rozwoju; d) w 46 % szkół wszyscy , a w 38 % szkół niektórzy nauczyciele doskonalili umiejętności w zakresie rozwijania podczas lekcji kompetencji kluczowych, w tym matematycznych.

12. Prawie wszyscy dyrektorzy (96%) zaplanowali dla siebie lub wicedyrektora udział w formach doskonalenia zawodowego, doskonalących kompetencje w zakresie zarządzania szkołą, w tym sprawowania nadzoru pedagogicznego.

13. W prawie wszystkich szkołach wnioski i rekomendacje z realizacji form nadzoru pedagogicznego oraz prowadzonych obserwacji zajęć edukacyjnych znajdują zastosowanie do: a) podejmowania już w drugim półroczu działań mających na celu właściwe przygotowanie uczniów do egzaminu ósmoklasisty i kolejnego etapu edukacyjnego (95%); b) planowania działań na kolejny rok szkolny, podnoszących jakość pracy szkoły w obszarze organizacji i realizacji procesu edukacyjnego (98%);

c) wspierania nauczycieli w wykonywaniu ich zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, w tym planowania tematyki i form doskonalenia zawodowego nauczycieli (98%); d) inspirowania nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrażania nowych rozwiązań w procesie kształcenia przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów (98%).

W harmonogramie programu przewidziano na przełomie marca i kwietnia 2020 r. weryfikację wyników monitorowania w odniesieniu do wybranych szkół (10 %). Zadanie to nie zostało zrealizowane w bieżącym roku szkolnym z powodu czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.

Celem monitorowania było: 1) wspomaganie i rozwijanie kompetencji dyrektorów szkół oraz ustalenie zakresu działań realizowanych w szkołach w ramach wewnętrznego nadzoru pedagogicznego, ukierunkowanych na prawidłowość i efektywność procesu edukacyjnego przygotowującego uczniów do egzaminu ósmoklasisty i kolejnego etapu edukacyjnego.

Wnioski

1. Opracowując plan nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2019/2020, dyrektorzy

powszechnie uwzględniają wnioski z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w szkole w poprzednim roku szkolnym, i zdecydowana większość z nich uwzględnia wnioski z ewaluacji działań realizowanych w szkole w ramach programu LKO w roku szkolnym 2018/2019.

2. W ramach wewnętrznego nadzoru pedagogicznego realizacja podstawy programowej jest

monitorowana. Dyrektorzy dokonują oceny planów pracy nauczycieli, w pełni lub częściowo pod kątem zgodności realizowanych treści programowych z podstawą programową i programem nauczania dopuszczonym w szkołach do użytku szkolnego.

3. Dyrektorzy nadzorują spójność zapisów w przedmiotowych zasadach oceniania nauczyciela z wewnętrznymi zasadami oceniania oraz zgodność bieżącego oceniania z wewnętrznymi zapisami statutowymi.

4. Prowadzone w szkole obserwacje zajęć edukacyjnych są planowane, realizowane i dokumentowane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

5. Obserwacje zajęć edukacyjnych, prowadzonych przez dyrektorów najczęściej dotyczą:

dostosowania przez nauczyciela form i metod pracy do zdiagnozowanych potrzeb i możliwości uczniów, rozwijania kompetencji uczniów, w tym matematycznych, natomiast nieco rzadziej obszarów: planowania organizacji i przebiegu zajęć w sposób sprzyjający samodzielnemu myśleniu i działaniu uczniów i oceniania bieżącego ucznia z uwzględnieniem informacji zwrotnej o jego postępach w nauce oraz mocnych i słabych stronach.

2.4 Ewaluacja działań realizowanych w szkole w ramach programu

Zgodnie z harmonogramem zadań określonym w Programie Lubuskiego Kuratora Oświaty „*Wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem kształcenia*”, szkoły uczestniczące w programie, po ogłoszeniu

wyników egzaminu ósmoklasisty, dokonują ewaluacji działań podejmowanych w ramach programu, zgodnie z *Planem działań na rok szkolny 2019/2020 realizowanych w ramach programu LKO „Wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem kształcenia”* oraz opracowują własne sprawozdanie (raport) zawierające wnioski i rekomendacje do pracy w następnym roku.

Kuratorium Oświaty monitorując realizację programu zaplanowało w bieżącym roku szkolnym, podobnie jak w roku ubiegłym (ankieta: Sprawozdanie dyrektora szkoły z realizacji programu LKO), opracowanie i przesłanie do szkół arkusza ewaluacyjnego wypełnianego przez dyrektora. Jednakże w związku z czasowym ograniczeniem funkcjonowania jednostek systemu oświaty z powodu sytuacji epidemiologicznej w kraju, zespół ds. programu powołany przez LKO odstąpił od prowadzenia działań skierowanych bezpośrednio do szkół zaplanowanych w terminie od marca do lipca 2020 r. Należy spodziewać się, że w szkołach również nie wszystkie zaplanowane działania zostały zrealizowane. Tym niemniej szkoły w normalnym trybie pracowały przez $\frac{3}{4}$ roku szkolnego realizując swoje plany działań. Ponieważ egzamin ósmoklasisty nie został odwołany, w okresie pracy zdalnej z uczniami szkoły prawdopodobnie dokonały modyfikacji działań mających na celu dobre przygotowanie uczniów do egzaminu zewnętrznego.

3. WYNIKI EGZAMINU ÓSMOKLASISTY W WOJEWÓDZTWIE LUBUSKIM

3.1 Informacje ogólne o wynikach egzaminu w województwie lubuskim

W roku szkolnym 2019/2020 egzamin ósmoklasisty przeprowadzano w kraju po raz drugi z trzech podstawowych przedmiotów: język polski, matematyka, język obcy nowożytny. W województwie lubuskim, podobnie jak w kraju, jako język obcy nowożytny uczniowie zdawali głównie język angielski lub język niemiecki. Język francuski i język rosyjski zdawały pojedyncze osoby.

Informacje wynikające z danych przedstawionych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Poznaniu:

- 1) Do egzaminu ósmoklasisty w terminie głównym, tj. w czerwcu 2020 r., przystąpiło w województwie lubuskim 9044 spośród 9098 uczniów VIII klas szkół podstawowych (ok.99%). Pozostali uczniowie przystąpili do egzaminu ósmoklasisty w terminie dodatkowym albo byli zwolnieni z obowiązku przystąpienia do egzaminu ósmoklasisty na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie Oświaty;
- 2) Większość piszących egzamin uczniów (59 %) to uczniowie szkół wiejskich i małych miasteczek do 20 tys. mieszkańców, 41% - to uczniowie miast o liczbie mieszkańców od 20 tys. – 100 tys. mieszkańców i powyżej 100 tys.;
- 3) Rozkład wyników w zależności od lokalizacji, podany przez OKE w Poznaniu, wskazuje, że najlepsze wyniki na egzaminie ósmoklasisty uzyskiwali uczniowie miast, w których liczba mieszkańców jest wyższa od 100 tys. oraz miast liczących od 20 tys. do 100 tys., najslabsze – uczniowie szkół z terenu wiejskiego i małych miasteczek;
- 4) Średnie wyniki % uzyskane przez uczniów województwa lubuskiego w odniesieniu do wyniku w okręgu i kraju obrazuje tabela nr 3.

Tabela 3. Średnie wyniki procentowe uzyskane na egzaminie ósmoklasisty w roku 2020 w województwie lubuskim, okręgu i kraju.

Przedmiot egzaminacyjny	Średni wynik procentowy		
	województwo lubuskie	okręg	kraj
język polski	56,44	56,40	59,00
matematyka	41,91	43,34	46,00
język angielski	52,56	51,86	54,00
język niemiecki	42,86	41,64	45,00
język francuski	100,00	64,67	72,00
język rosyjski	18,00	51,78	48,00

- W porównaniu z wynikami w okręgu i kraju, średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty uzyskane przez uczniów województwa lubuskiego są:
 - wyższe od średniego wyniku w okręgu z czterech przedmiotów, takich jak: język polski, język angielski, język niemiecki i język francuski;
 - niższe od średniego wyniku krajowego dla pięciu egzaminów spośród sześciu, do których przystąpili uczniowie szkół naszego województwa;
 - z języka francuskiego – wyższe od średniego wyniku w okręgu i kraju;
 - z matematyki i języka rosyjskiego – niższe od średniego wyniku w okręgu i kraju.
- Średnie wyniki procentowe województwa lubuskiego uzyskane w zakresie poszczególnych przedmiotów egzaminacyjnych, zgodnie z danymi Centralnej Komisji Egzaminacyjnej <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>, wśród 17 województw w kraju plasują województwo lubuskie następująco:
 - język angielski (52,56) – na 10 miejscu (9 województw miało lepszy wynik, a 7 gorszy od wyniku województwa lubuskiego);
 - język niemiecki (41,91) – na 12 miejscu (5 województw miało wynik gorszy od wyniku województwa lubuskiego);
 - język polski (56,44) – na 14 miejscu (3 województwa miały wynik gorszy od wyniku województwa lubuskiego)
 - matematyka (41,91) – na 16 miejscu (1 województwo miało wynik gorszy od wyniku województwa lubuskiego).

3.2 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w układzie powiatowym województwa lubuskiego

Tabela nr 4 prezentuje średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty dla 14 powiatów województwa lubuskiego w zestawieniu z średnim wynikiem województwa, okręgu i kraju. Powiaty zapisano z uwzględnieniem ich położenia w północnej lub południowej części województwa.

Zielonym kolorem - zaznaczono średni wyniki egzaminu, uzyskany przez szkoły na terenie danego powiatu, który jest wyższy od średniego wyniku województwa lubuskiego, okręgu.

Ciemnozielonym kolorem – zaznaczono wynik wyższy od średniego wyniku województwa lubuskiego, okręgu i kraju.

Pomarańczowym kolorem - zaznaczono średni wyniki egzaminu, uzyskany przez szkoły na terenie danego powiatu, który jest niższy od średniego wyniku województwa lubuskiego i okręgu.

Tabela 4. Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty uzyskane w roku szkolnym 2019/2020 przez szkoły z terenu poszczególnych powiatów województwa lubuskiego.

Przedmiot egzaminacyjny	Język polski	Matematyka	Język angielski	Język Niemiecki	Język francuski	Język rosyjski
Kraj	59,00	46,00	54,00	45,00		48,00
Okrąg	56,40	43,34	51,86	41,64	64,67	51,78
Województwo lubuskie	56,44	41,91	52,56	42,86	100	18,00
<i>Powiaty północnej części województwa (7):</i>						
gorzowski	58,65	43,36	51,82	40,38		
międzyrzecki	51,89	37,16	48,49	40,64		
ślubicki	50,88	36,25	50,16	40,54		
sulęciński	54,88	39,00	49,72	44,62		
świebodziński	55,54	38,79	50,10	45,07		
strzelecko - drezdenecki	54,96	36,48	44,86	41,82		
Miasto Gorzów Wielkopolski	62,93	45,59	58,46	47,84		
<i>Powiaty południowej części województwa (7):</i>						
krośnieński	54,15	39,42	46,21	46,14		
nowosolski	54,24	40,40	51,30	39,27		
wschowski	50,95	39,57	46,20	35,40		
zielonogórski	55,16	39,21	49,50	38,48		
żagański	54,34	38,91	47,57	36,75		
żarski	56,22	43,77	52,94	41,07	100,00	
Miasto Zielona Góra	60,94	51,09	60,68	59,11		18,00

Z przedstawionych w tabeli danych liczbowych wynika, że:

- Najlepsze średnie wyniki procentowe z poszczególnych przedmiotów egzaminacyjnych uzyskały szkoły z terenu **miasta Zielona Góra i miasta Gorzów Wielkopolski**. Średni wynik procentowy egzaminu uzyskany przez szkoły miasta Zielona Góra ze wszystkich przedmiotów, oprócz języka rosyjskiego, był wyższy od średniego wyniku w okręgu i kraju, a w przypadku szkół miasta Gorzów Wielkopolski tylko wynik egzaminu z matematyki nie był wyższy od średniego wyniku w kraju.
- Szkoły z terenu **powiatu żarskiego** w odniesieniu do trzech egzaminów (matematyka, język angielski i język francuski), uzyskały średni wynik procentowy **wyższy** od średniego wyniku województwa lubuskiego i okręgu;
- Szkoły z terenu **powiatu gorzowskiego** w odniesieniu do dwóch egzaminów (język polski, matematyka), uzyskały średni wynik procentowy **wyższy** od średniego wyniku województwa lubuskiego i okręgu;
- Szkoły z terenu **powiatów świebodzińskiego i krośnieńskiego** w odniesieniu do jednego egzaminu (język niemiecki), uzyskały średni wynik procentowy **wyższy** od średniego wyniku województwa lubuskiego i okręgu
- Niższe średnie wyniki** procentowe z **wszystkich** przedmiotów egzaminacyjnych w odniesieniu do średniego wyniku województwa lubuskiego i okręgu uzyskały szkoły z terenu 8 powiatów: **międzyrzeckiego, ślubickiego, sulęcińskiego, strzelecko– drezdeneckiego, nowosolskiego, wschowskiego, zielonogórskiego, żagańskiego**.

W porównaniu z ubiegłym rokiem (2019) liczba powiatów o niższych średnich wynikach szkół od średniego wyniku województwa i okręgu wzrosła z 5 do 8, co wskazuje na obniżenie efektów kształcenia w wielu szkołach poszczególnych gmin województwa lubuskiego.

3.3 Średnie wyniki procentowe i staniny szkół w układzie terytorialnym.

W podrozdziałach 3.3.1 i 3.3.2 przedstawiono wyniki szkół z terenu poszczególnych powiatów i gmin w podziale na szkoły z terenu północnej i południowej części województwa lubuskiego. Tabele od 5 do 18 prezentują wyniki procentowe oraz staniny uzyskane przez szkoły uczestniczące w programie w odniesieniu do średniego wyniku % gminy, powiatu, województwa lubuskiego i okręgu.

W przypadku egzaminu, do którego przystąpiło w danej szkole **mniej niż 5 uczniów**, nie wskazywano wyniku staninowego, tylko średni wynik procentowy, a w wielu przypadkach jest to wynik uzyskany przez jednego ucznia.

W nazwach szkół zastosowano następujące skróty: ZS – Zespół Szkół; ZE – Zespół Edukacyjny, ZSP – Zespół Szkolno-Przedszkolny, OI – oddziały integracyjne, OS – oddziały sportowe, ZPO – Zespół Placówek Oświatowych.

Kolorem jasnozielonym - zaznaczono szkoły z najlepszymi wynikami na terenie danego powiatu, których średnie wyniki procentowe ze wszystkich egzaminów zdawanych przez uczniów były wyższe od średniego wyniku procentowego gminy, powiatu i województwa lubuskiego i okręgu.

Są to **najlepsze szkoły w gminie i powiecie**, funkcjonujące na danym terenie w określonych warunkach środowiskowych. Jednak nie zawsze są to szkoły z najlepszymi wynikami w województwie lubuskim. W powiatach o wysokim średnim wyniku dla powiatu (np. Miasta Zielona Góra i Miasto Gorzów Wielkopolski) szkoły spełniające podane wyżej kryterium, mają dużo wyższe staniny niż szkoły w innych powiatach o niskim średnim wyniku dla powiatu.

Kolorem ciemnozielonym – zaznaczono wynik egzaminu plasujący szkołę w najwyższym stanie (9).

Kolorem żółtym - zaznaczono średnie wyniki procentowe egzaminu plasujące szkołę w stanie niskim (1-3) oraz niskie wyniki procentowe uzyskane przez mniej niż 5 uczniów.

Kolorem pomarańczowym - zaznaczono szkoły z niskimi wynikami staninowymi, jednym lub większą liczbą.

3.3.1 Wyniki szkół z terenu powiatów północnej części województwa lubuskiego

Tabela 5. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez **szkoły z terenu Miasta Gorzowa Wielkopolskiego** w odniesieniu do średniego wyniku powiatu, województwa i okręgu.

MIASTO GORZÓW WIELKOPOLSKI, LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE - 17													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Okręg		56,40		43,34		51,86		41,64		64,67		51,78	
Województwo lubuskie		56,44		41,91		52,56		42,86		100		18,00	
Miasto Gorzów Wielkopolski		62,93		45,59		58,46		47,84		-		-	
Lp	Szkoła	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin

1	Szkoła Podstawowa nr 1 im. M. Konopnickiej w Gorzowie Wlkp.	57,67	5	35,78	3	41,98	4	27	*	-	-	-	-
2	Szkoła Podstawowa nr 4 im. H. Sienkiewicza w Gorzowie Wlkp.	63,59	6	47,57	6	60,82	7	95	*	-	-	-	-
3	Szkoła Podstawowa nr 9 im. Jana Kochanowskiego w Gorzowie Wlkp.	58,88	5	35,82	3	50,65	5	46,75	6				
4	Szkoła Podstawowa nr 10 im. T. Kościuszki w Gorzowie Wlkp.	59,48	5	35,73	3	47,11	5	25	*				
5	Szkoła Podstawowa nr 12 im. Kornela Makuszyńskiego w Gorzowie Wlkp.	62,2	6	44	5	58,14	6	45,46	6				
6	Szkoła Podstawowa nr 13 z OI i OS im. Arkadego Fiedlera w Gorzowie Wlkp.	60,76	6	49,68	6	60,87	7	95	*				
7	Szkoła Podstawowa nr 16 im. J. Piłsudskiego z OI w Gorzowie Wielkopolskim	60,82	6	28,05	2	40,92	4	58	*				
8	Szkoła Podstawowa nr 17 z OS im. Adama Mickiewicza w Gorzowie Wlkp.	64,88	7	38,92	4	51,85	5	-	-				
9	Szkoła Podstawowa nr 2 z OS w Gorzowie Wielkopolskim	68,71	8	46,26	5	65,60	7	53,13	7				
10	Szkoła Podstawowa nr 5 im. Bohaterów 12 Kołobrzieskiego 3 Pułku Piechoty w Gorzowie Wielkopolskim	55,70	4	39,23	4	51,23	5	-	-				
11	Szkoła Podstawowa nr 6 w Gorzowie Wlkp.	58,27	5	36,41	3	42,70	4	-	-				
12	Szkoła Podstawowa nr 11 w Zespole Szkół Mistrzostwa	59,70	5	42,50	5	53,04	5	-	-				

	Sportowego w Gorzowie Wlkp.												
13	Szkoła Podstawowa Mistrzostwa Sportowego nr 3 w Gorzowie Wlkp.	66,60	7	51,64	7	57,17	6	-	-				
14	Szkoła Podstawowa nr 15 im. W. Polskiego w Gorzowie Wlkp.	69,92	8	60,08	8	75,54	8	62,35	8				
15	Szkoła Podstawowa nr 20 z OI im. Bohaterów Westerplatte w Gorzowie Wlkp.	63,75	6	42,65	5	60,52	7	-	-				
16	Szkoła Podstawowa nr 21 im. Orłąt Lwowskich w Gorzowie Wlkp.	63,75	6	45,61	5	58,07	6	-	-				
17	Prywatna Szkoła Podstawowa o Profilu Artystycznym w Gorzowie Wlkp.	59,69	5	45,46	5	71,83	8	87,00	*				

* mniej niż 5 uczniów

Tabela 6. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez **szkoły z terenu powiatu gorzowskiego** w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu, województwa i okręgu.

POWIAT GORZOWSKI, LICZBA GMIN – 7, LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE - 29													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Okręg		56,40		43,34		51,86		41,64		64,67		51,78	
Województwo lubuskie		56,44		41,91		52,56		42,86		100		18,00	
Powiat gorzowski		58,65		43,36		51,82		40,38		-		-	
Gmin/Szkoła		%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
Lp	Gmina Kostrzyn nad Odrą	59,89		50,77		56,97		50,50					
1	Szkoła Podstawowa nr 1 w Kostrzynie nad Odrą	63,71	6	48,47	6	61,06	7	-	-				
2	Szkoła Podstawowa nr 2 w Kostrzynie nad Odrą	65,63	7	58,42	8	58,17	6	38,00	*				
3	Szkoła Podstawowa nr 3 w Kostrzynie nad Odrą	60,34	5	47,03	6	54,96	6	54,33	*				
4	Szkoła Podstawowa nr 4 w Kostrzynie nad Odrą	52,63	4	46,72	6	54,48	6	51,00	*				
	Gmina Witnica	57,10		40,67		46,21		38,00					

5	Szkoła Podstawowa nr 1 im Ludzi Pojednania w Witnicy	61,38	6	46,81	6	48,88	5	-	-				
6	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Józefa Wybickiego w Witnicy	56,71	5	43,43	5	50,71	5	-	-				
7	Szkoła Podstawowa w Nowinach Wielkich	67,33	7	45,47	5	43,93	4	-	-				
8	Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Kamieniu Wielkim	41,80	2	19,30	1	28,63	2	26,00	*				
9	Szkoła Podstawowa w Dąbroszynie	59,00	5	37,30	4	49,25	5	50,00	*				
10	Niepubliczna Szkoła w Sosnach	43,60	2	28,00	2	21,40	1	-	-				
	Gmina Bogdaniec	58,13		39,98		51,28		43,45					
11	Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza w Bogdańcu	60,31	5	37,77	4	49,08	5	22,00	*(1)				
12	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Lubczynie	46,83	2	33,83	3	80,00	8	39,09	4				
13	Szkoła Podstawowa im. Włodzimierza Korsaka w Jeninie	70,59	8	49,71	6	52,82	5	-	-				
14	Szkoła Podstawowa w Jenińcu	41,50	2	35,75	3	-		29,63	2				
	Gmina Santok	52,59		35,93		48,51		38,75					
15	Szkoła Podstawowa w Santoku	50,07	3	36,90	4	43,43	4	27,50	*				
16	Szkoła Podstawowa w Janczewie	55,57	4	39,07	4	80,00	*	45,77	6				
17	Szkoła Podstawowa w Lipkach Wielkich	44,13	2	25,33	1	74,00	*	33,46	4				
18	Szkoła Podstawowa w Wawrowie	66,00	7	43,08	5	53,50	6	-	-				
	Gmina Kłodawa	62,85	-	47,06	-	58,78	-	-	-				
19	Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Kłodawie	67,14	7	51,76	6	66,31	7	-	-				
20	Szkoła Podstawowa w Różankach	52,27	3	35,47	3	40,73	4	-	-				
	Gmina Lubiszyn	57,77	-	36,60	-	43,19							
21	Szkoła Podstawowa im. Komendantów II Wojny Światowej w Lubnie	49,27	3	26,91	2	35,55	3	-	-				
22	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Lubiszynie	63,05	6	41,58	4	47,16	5	-	-				
23	Szkoła Podstawowa w Stawie	59,25	5	48,00	6	56,38	6	-	-				

24	Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Ściechowie	57,29	5	31,00	2	35,00	3	-	-				
25	Szkoła Podstawowa w Baczynie	57,27	5	37,32	4	45,14	4	-	-				
	Gmina Deszczno	61,10	-	42,84	-	52,92	-	56,57	-				
26	Szkoła Podstawowa w Ulimiu	56,80	4	33,87	3	60,89	6	53,50	7				
27	Szkoła Podstawowa w Boleminie	63,56	6	32,78	3	33,63	2	75,00	*				
28	Szkoła Podstawowa w Deszcznie	60,91	5	44,84	5	52,95	5	-	-				
29	Szkoła Podstawowa w Ciecierzycach	64,24	6	49,35	6	57,71	6	64,24	6				

*mniej niż 5 uczniów

Tabela 7. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez **szkoły z terenu powiatu międzyrzeckiego** w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu, województwa i okręgu.

POWIAT MIĘDZYRZECKI , LICZBA GMIN 6 - LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE – 17													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Okręg		56,40		43,34		51,86		41,64		64,67		51,78	
Województwo lubuskie		56,44		41,91		52,56		42,86		100		18,00	
Powiat międzyrzecki		51,89		37,16		48,49		40,64		-		-	
Gmin/Szkoła		%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
Lp	Gmina Międzyrzecz	51,58		37,22		49,31		38,02					
1	Szkoła Podstawowa nr 1 z OS w Międzyrzeczu	40,18	2	29,74	2	35,67	3	33	*				
2	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Szarych Szeregów w Międzyrzeczu	58,97	5	39,46	4	75,67	*	43,50	5				
3	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Powstańców Wielkopolskich w Międzyrzeczu	59,45	5	43,32	5	54,25	6	43,00	5				
4	Szkoła Podstawowa nr 4 w Międzyrzeczu	45,77	2	38,12	4	27,67	2	43,29	5				
5	Szkoła Podstawowa nr 6 w Międzyrzeczu	60,20	5	37,76	4	54,53	6	34,89	4				
6	Szkoła Podstawowa w Kaławie	44,50	2	37,13	4	71,67	*	40,23	5				
7	Szkoła Podstawowa w Bukowcu	74,00	9	58,33	8	59,33	6	-	-				
	Gmina Pszczew	53,08		37,85		50,82		37,64					
8	Szkoła Podstawowa w Pszczewie	53,08	4	37,85	4	50,82	5	37,64	4				
	Gmina Bledzew	57,17		36,19		64,30		42,74					

9	Szkoła Podstawowa w Templewie	69,75	8	39,13	4	60,00	6	57,50	*				
10	Szkoła Podstawowa im. Jana Dekerta w Bledzewie	53,57	4	35,36	3	70,75	*	41,56	5				
	Gmina Przytoczna	59,96		36,36		55,94		51,45					
11	Szkoła Podstawowa z OI im. Janusza Kusocińskiego w Przytocznej	62,23	6	38,09	4	80,83	8	51,45					
12	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Wierzbnie	53,33	4	31,33	2	43,50	4		-				
	Gmina Skwierzyna	47,35		38,42		41,41		57,50					
13	Szkoła Podstawowa z OI im. Kornela Makuszyńskiego w ZE w Skwierzynie	50,92	3	38,63	4	41,06	4	57,50	*				
14	Szkoła Podstawowa w Murzynowie	33,33	1	40,17	4	45,83	4	-	-				
15	Społeczna Szkoła Podstawowa Pracowników Służb Społecznych „Krag” w Trzebiszewie	46,40	2	29,20	2	30,20	2	-	-				
	Gmina Trzciel	49,67		35,37		53,40		32,00					
16	Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w ZE w Brójcach	47,41	2	27,47	2	48,88	5	-	-				
17	Szkoła Podstawowa im. maj. H. Dobrzańskiego „Hubala” w ZE w Trzciel	50,88	3	39,56	4	57,67	6	32,00	3				

*mniej niż 5 uczniów

Tabela 8. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez **szkoły z terenu powiatu słubickiego** w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu, województwa lubuskiego i okręgu.

POWIAT SŁUBICKI, LICZBA GMIN – 5, LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE - 16													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Okręg		56,40		43,34		51,86		41,64		64,67		51,78	
Województwo lubuskie		56,44		41,91		52,56		42,86		100		18,00	
Powiat słubicki		50,88		36,25		50,16		40,54					
	Gmin/Szkoła	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
Lp	Gmina Słubice	52,90		38,80		52,15		42,60					
1	Szkoła Podstawowa nr 1 w Słubiach	46,53	2	29,78	2	46,8	5	40,6	5				

2	Szkoła Podstawowa nr 2 w Słubicach	56,64	5	45,32	5	55,51	6	-	-				
3	Szkoła Podstawowa nr 3 w Słubicach	53,08	4	42	5	59,86	6	93	*				
4	Szkoła Podstawowa w Golicach	61,85	6	45,54	5	41,29	4	-	-				
5	Szkoła Podstawowa w Kunowicach	59	5	31	2	23	1	38,1	4				
6	Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Euregio” w Słubicach	35,5	*	30,75	*	56,8	6	-	-				
	Gmina Górzycza	52,58		34,80		50,17		34,30					
7	Szkoła Podstawowa w Górzycy	53,57	4	38,22	4	46,7	5	38,23	4				
8	Szkoła Podstawowa im. Kresowian w Czarnowie	52	3	29,73	2	48	*	30,20	3				
9	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Pamięcinie - Szkoła Filialna w Żabicach	44,00	2	22,43	1	-	-	35,29	4				
	Gmina Rzepin	55,01		34,31		50,80		43,43					
10	Szkoła Podstawowa nr 1 z OI w Rzepinie	53,84	4	34,44	3	57,63	6	40,28	5				
11	Publiczna Szkoła Podstawowa w Kowalowie	57,57	5	34,04	3	47,59	5	57,33	7				
	Gmina Cybinka	46,78		35,09		42,77	4	42,39	5				
12	Szkoła Podstawowa w Cybince	44,82	2	33,64	3	42,77	4	42,31	5				
13	Szkoła Podstawowa w Białkowie	52,89	4	39,61	4	-	-	42,44	5				
	Gmina Ośno Lubuskie	43,41		34,72		49,35	5	38,47	4				
14	Szkoła Podstawowa im. Marii Skłodowskiej-Curie w Ośnie Lubuskim	45,5	2	38	4	75,2	8	39,23	*				
15	Szkoła Podstawowa w Smogórach	62	6	39,3	4	52	5	-	-				

*mniej niż 5 uczniów

Tabela 9. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez szkoły z terenu powiatu sulęcińskiego w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu, województwa lubuskiego i okręgu.

POWIAT SULĘCIŃSKI, LICZBA GMIN – 5, LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE – 11						
	język polski	matematyka	język angielski	język niemiecki	język francuski	język rosyjski
Okręg	56,40	43,34	51,86	41,64	64,67	51,78
Województwo lubuskie	56,44	41,91	52,56	42,86	100	18,00
Powiat sulęciński	54,88	39,00	49,72	44,62	-	-

Lp	Gmin/Szkoła	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
	Gmina Torzym	58,83		48,16		47,17		52,59					
1	Szkoła Podstawowa w Torzymiu	57,56	5	49,71	6	46,18	4	-	-				
2	Szkoła Podstawowa w Boczowie	65,17	7	45,25	5	-	-	52,67	7				
3	Szkoła Podstawowa w ZE w Gądkowie Wielkim	55,67	4	42,33	5	92	9	52,4	7				
	Gmina Krzeszyce	58,11		41,38		55,85		48,25					
4	Szkoła Podstawowa w Kołczynie	62,55	6	36	3	49,5	5	77	*				
5	Szkoła Podstawowa w Krzeszycach	56,23	4	43,65	5	58,61	6	38,67	*				
	Gmina Lubniewice	53,7		39,96		64		51,43	6				
6	Szkoła Podstawowa w Lubniewicach	53,7	4	39,96	4	64	7	51,43	6				
	Gmina Słońsk	49,66		35,78		48,68		34,68					
7	Szkoła Podstawowa im. Przyjaźni Narodów w Słońsku	49,66	3	35,78	3	48,68	5	34,68	4				
	Gmina Sulęcín	53,99		34,95		48,37		41,03					
8	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Jana Pawła II w Sulęcín	49,93	3	37,05	4	51,15	5	41,1	5				
9	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Polskich Olimpijczyków w Sulęcín	56,77	5	30,69	2	46,29	4	40,88	5				
10	Szkoła Podstawowa im. Polskich Strażaków w Trzemesznie Lubuskim	50,36	3	40,82	4	38,82	3	-	-				
11	Szkoła Podstawowa im. Żołnierza Polskiego w Wędrzynie	65,71	7	48,71	7	67,14	7	-	-				

*mniej niż 5 uczniów

Tabela 10. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez **szkoły** z **terenu powiatu strzelecko-drezdeneckiego** w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu, województwa lubuskiego okręgu.

POWIAT STRZELECKO-DREZDENECKI, LICZBA GMIN – 5, LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE - 18													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Okręg		56,40		43,34		51,86		41,64		64,67		51,78	
Województwo lubuskie		56,44		41,91		52,56		42,86		100		18,00	
Powiat strzelecko-drezdenecki		54,96		36,48		44,86		41,82					
Gmin/Szkoła		%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin

Lp	Gmina Dreżdenko	54,40	-	36,23	-	43,65	-	43,02					
1	Szkoła Podstawowa nr 1 w Dreżdenku	60,49	6	43,32	5	56,06	6	38,19	4				
2	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Józefa Nojiego w Dreżdenku	51,84	3	35,18	3	54,29	6	44,10	5				
3	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Henryka Sienkiewicza w Dreżdenku	51,81	3	29,44	2	30,96	2	50,00	*				
4	Szkoła Podstawowa w Goszczanowie	51,27	3	37,91	4	48,00	5	28,00	*				
5	Szkoła Podstawowa w Niegosławiu	57,26	5	36,22	3	46,74	5	-	-				
6	Szkoła Podstawowa w Trzebiczu	54,00	4	57,17	7	-	-	62,67	8				
	Gmina Zwierzyn	55,84	-	36,58	-	43,27	-	22,37	55,84				
7	Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w ZPO w Zwierzynie	53,16	4	34,58	3	48,11	5	-	-				
8	Szkoła Podstawowa im. Pierwszych Osadników w Górkach Noteckich	63,00	6	44,25	5	49,25	5	31,75	*				
9	Szkoła Podstawowa im. św. Huberta w Gościmcu	55,27	4	34,45	3	31,70	2	13	*				
	Gmina Strzelce Krajeńskie	54,22	-	35,18	-	47,83	-	41,13	54,22				
10	Szkoła Podstawowa nr 1 w Strzelcach Krajeńskich	54,46	4	32,38	3	39,85	3	-	-				
11	Szkoła Podstawowa nr 2 w Strzelcach Krajeńskich	53,84	4	37,01	4	50,47	5	53,07	7				
12	Szkoła Podstawowa w Ogardach	59,85	4	38,31	4	-	-	40,15	5				
13	Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Kremera w Bobrowku	51,67	3	23,67	1	13,00	*	32,00	3				
14	Szkoła Podstawowa w Wielisławicach	64,00	6	37,00	4	57,00	6	33,20					
15	Szkoła Podstawowa w Tucznie	48,86	3	33,86	3	-	-	28,14	2				
	Gmina Dobiegniew	54,28	-	36,45	-	45,09	-	39,47	-				
16	Szkoła Podstawowa w Gminnym Zespole Szkół w Dobiegniewie	54,28	4	36,45	4	45,09	4	39,47	5				
	Gmina Stare Kurowo	59,73		41,45		45,09		53,00					
17	Szkoła Podstawowa im. Czesława Wilińskiego w Starym Kurowie	62,24	6	41,85	5	46,34	4	49,17	6				

18	Szkoła Podstawowa w Nowym Kurowie	51,20	3	40,10	4	23,00	1	55,56	6				
----	--------------------------------------	-------	---	-------	---	-------	---	-------	---	--	--	--	--

*mniej niż 5 uczniów

Tabela 11. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez **szkoły z terenu powiatu świebodzińskiego** w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu, województwa lubuskiego i okręgu.

POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI, LICZBA GMIN – 6, LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE - 19													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Okręg		56,40		43,34		51,86		41,64		64,67		51,78	
Województwo lubuskie		56,44		41,91		52,56		42,86		100		18,00	
Powiat świebodziński		55,54		38,79		50,10		45,07		-		-	
	Gmin/Szkoła	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
Lp	Gmina Świebodzin	55,14		39,45		53,72		45,73					
1	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Świebodzinie	50,70	3	33,63	3	41,45	4	44,66					
2	Szkoła Podstawowa nr 2 w Świebodzinie	-	-	-	-	-	-	-					
3	Szkoła Podstawowa nr 3 w Świebodzinie	59,84	5	46,95	5	61,65	7	67,36					
4	Szkoła Podstawowa nr 6 w Świebodzinie	-	-	-	-	-	-	-					
5	Szkoła Podstawowa nr 7 w Świebodzinie	-	-	-	-	-	-	-					
6	Szkoła Podstawowa w Gościkowie	60,82	5	38,91	4	74,25	*	37,89	4				
7	Spółeczna Szkoła Podstawowa w Świebodzinie	-	-	-	-	-	-	-					
	Gmina Lubrza	44,64		31,61		29,54		-					
8	Szkoła Podstawowa im. Arkadego Fiedlera w Lubrzy	44,64	2	31,61	2	29,54	2						
	Gmina Skąpe	59,02		42,24		49,50		47,58					
9	Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Powstania Warszawskiego w Ołoboku	57,90	5	36,62	3	75,00	*	47,58	6				
10	Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Międzyzlesiu	63,69	6	49,77	6	47,62	5	-	-				
11	Szkoła Podstawowa w Niekarzynie	53,71	4	45,14	5	45,71	4	-	-				
	Gmina Łagów	60,86		33,19		40,56		37,10					
12	Samorządowa Szkoła Podstawowa im. Obrońców Warszawy w Łagowie	62,00	6	34,58	3	40,70	4	53,00	*				

13	Samorządowa Szkoła Podstawowa i Oddział Przedszkolny im. Janusza Korczaka w Toporowie	61,71	6	33,00	3	41,00	*	33,80	3				
	Gmina Zbąszynek	60,41		44,68		58,64		38,43					
15	Szkoła Podstawowa im. Marcina Rożka w Kosieczynie	62,73	6	54,00	7	57,55	6	-	-				
16	Szkoła Podstawowa z OI im. II Armii Wojska Polskiego w Zbąszynku	64,04	6	44,07	5	58,32	6	37,00	*				
17	Szkoła Podstawowa Pomnik Rodła w Dąbrowce Wlkp.	44,67	2	38,42	4	63,00	7	38,67	4				
	Gmina Szczaniec	47,53		27,40		36,23		-	-				
18	Szkoła Podstawowa im. św. Jana Pawła II w Smardzewie	46,33	2	25,25	1	31,33	2	-	-				
19	Szkoła Podstawowa im. Emilii Szczanieckiej w Szcząńcu	48,33	3	28,83	2	39,50	3	-	-				

*mniej niż 5 uczniów

Przedstawione w tabelach rozdziału 3.3.1 dane liczbowe dotyczące średnich wyników egzaminów w szkołach północnej części województwa lubuskiego wskazują, że:

- Zgodnie z przyjętym w raporcie kryterium – łącznie **17 szkół** z terenu 7 powiatów północnej części województwa uzyskało średnie wyniki **z każdego egzaminu** zdanego przez uczniów szkoły – **wyższy** od średniego **wyniku gminy, powiatu, województwa lubuskiego i okręgu** (szkoły zaznaczone kolorem zielonym).
- Spośród szkół uczestniczących programie tylko jedna szkoła uzyskała 9 stanin z jednego przedmiotu – języka polskiego (Szkoła Podstawowa w Bukowcu, Gmina Międzyrzecz).
- **Liczba szkół z niskimi** staninami (1 - 3) ogólnie **wynosi – 57**, w tym 22 szkoły uzyskały niski wynik z jednego egzaminu, 22 – z dwóch egzaminów i 13 szkół z trzech egzaminów.

3.3.2 Wyniki szkół z terenu powiatów południowej części województwa lubuskiego

Tabela 12. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez **szkoły z terenu Miasta Zielona Góra** w odniesieniu do średniego wyniku powiatu, województwa i okręgu.

MIASTO ZIELONA GÓRA; LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE – 25						
	język polski	matematyka	język angielski	język niemiecki	język francuski	język rosyjski
Okręg	56,40	43,34	51,86	41,64	64,67	51,78
Województwo lubuskie	56,44	41,91	52,56	42,86	100	18,00
Miasto Zielona Góra	60,94	51,09	60,68	59,11		

Lp	Szkoła	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
1	Szkoła Podstawowa nr 1 w Zielonej Górze	63,32	6	50,22	6	56,84	6	51,63	7				
2	Szkoła Podstawowa nr 2 w Zielonej Górze	72,62	8	70,38	9	67,68	7	-	-				
3	Szkoła Podstawowa nr 5 w ZE nr 1 w Zielonej Górze	67,14	7	63,37	8	66,31	7	-	-				
4	Szkoła Podstawowa nr 6 im. Ryszarda Peryta w Zielonej Górze	40,63	2	33,25	3	46,75	5	-	-				
5	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 7 w Zielonej Górze	66,07	7	62,12	8	73,14	8	69,09	8				
6	Szkoła Podstawowa nr 8 w Zielonej Górze	66,34	7	54,53	7	68,49	8	-	-				
7	Szkoła Podstawowa nr 10 w ZSO i S w Zielonej Górze	57,45	5	48,08	6	52,62	5	44,64	5				
8	Szkoła Podstawowa nr 11 w ZE nr 9 w Zielonej Górze	65,05	7	55,43	7	70,22	8	66,91	8				
9	Szkoła Podstawowa nr 13 w Zielonej Górze	-	-	-	-	-	-	-	-				
10	Szkoła Podstawowa nr 14 w Zielonej Górze	60,03	5	45,04	5	68,88	7	63,60	8				
11	Szkoła Podstawowa nr 15 w Zielonej Górze	58,49	5	40,77	4	46,67	5	-	-				
12	Szkoła Podstawowa nr 17 w ZE nr 2 w Zielonej Górze	63,63	6	41,91	5	52,94	5	55,0	7				
13	Szkoła Podstawowa nr 18 w Zielonej Górze	64,83	7	59,43	8	69,94	8	65,04	8				
14	Szkoła Podstawowa nr 21 w ZE nr 3 w Zielonej Górze	59,92	5	51,00	6	61,31	7	-	-				
15	Ekologiczna Szkoła Podstawowa nr 22 w Zielonej Górze	66,67	7	55,27	7	55,53	6	-	-			18	*

16	Szkoła Podstawowa nr 24 w Zielonej Górze	63,58	6	49,39	6	58,00	6	-	-				
17	Szkoła Podstawowa nr 25 w Zielonej Górze	52,75	4	54,42	7	58,21	6	-	-				
18	Szkoła Podstawowa nr 26 z OI w ZE nr 6 w Zielonej Górze (Przylep)	59,20	5	42,11	5	58,94	6	-	-				
19	Szkoła Podstawowa nr 27 w Zielonej Górze	67,92	7	66,68	9	73,48	8	-	-				
20	Szkoła Podstawowa nr 28 im. Lubuskich Rodzin Katyńskich ZE w Zielonej Górze	49,17	3	37,67	4	30,62	2	-	-				
21	Spółeczna Szkoła Podstawowa nr 1 Samodzielnego Koła Terenowego nr 156 Społecznego Towarzystwa Oświatowego	54,00	4	33,67	3	76,22	8	-	-				
22	Europejska Szkoła Podstawowa dr Rahn w Zielonej Górze	68,00	7	43,82	5	75,22	8	47,50	*				
23	Chrześcijańska Szkoła Podstawowa "Salomon"	72,00	8	53,33	7	72,67	8	-	-				
24	Katolicka Szkoła Podstawowa	63,20	6	58,67	8	70,73	8	-	-				
25	Szkoła Podstawowa Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze	19,50	1	19,50	1	-	-	22,50	2				

**mniej niż 5 uczniów*

Tabela 13. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez **szkoły z terenu powiatu zielonogórskiego** w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu, województwa lubuskiego i okręgu.

POWIAT ZIELONOGÓRSKI; LICZBA GMIN – 9; LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE – 25													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Okręg		56,40		43,34		51,86		41,64		64,67		51,78	
Województwo lubuskie		56,44		41,91		52,56		42,86		100		18,00	
Powiat zielonogórski		55,16		39,21		49,50		38,48		-		-	
Lp	Szkoła	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
	Gmina Babimost	55,79		40,08		52,98		44,78					
1	Szkoła Podstawowa im. Bojowników o Wolność Ziemi Babimojskiej w Babimoście	56,97	5	41,57	5	57,32	6	-	-				
2	Szkoła Podstawowa im. Bojowników o Polskość Ziemi Kramskiej w Nowym Kramsku	58,25	5	38,13	4	70,00	8	54,80	7				
3	Szkoła Podstawowa w ZE w Podmoklach Małych	65,20	7	52,40	7	51,60	5	-	-				
	Gmina Bojadła	49,60		34,43		44,71		35,43					
4	Szkoła Podstawowa im. M. Kopernika w ZE w Bojadłach	45,26	2	36,26	3	48,50	5	29,77	3				
5	Szkoła Podstawowa w Klenicy	57,09	5	31,27	2	22,00	1	42,80	5				
	Gmina Kargowa	56,48		38,62		49,48		40,26					
6	Szkoła Podstawowa w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Kargowej	56,48	5	38,62	4	49,48	5	40,26	5				
	Gmina Trzebiechów	55,88		38,32		42,44							
7	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w ZE w Trzebiechowie	55,88	4	38,32	4	42,44	4	-	-				
	Gmina Nowogard Bobrzański	57,48	-	40,55	-	55,61	-	41,45					

8	Szkoła Podstawowa nr 1 w Nowogrodzie Bobrzańskim	55,76	4	42,64	5	48,56	5	-	-				
9	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Henryka Brodatego w Nowogrodzie Bobrzańskim	61,16	6	36,32	3	60,79	7	-	-				
10	Szkoła Podstawowa w Niwiskach	56,00	4	42,11	5	66,71	7	41,45	5				
	Gmina Świdnica	55,22		38,74		45,70		32,00					
11	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Świdnicy	51,54	3	38,17	4	42,49	4	32,00	*				
12	Szkoła Podstawowa w Słonem	66,91	7	40,55	4	55,91	6	-	-				
	Gmina Czerwieńsk	55,94		41,92		48,42		31,20					
13	Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Czerwieńsku	54,58	4	41,26	4	49,37	5	-	-				
14	Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Nietkowicach	66,67	7	43,67	5	48,44	5	-	-				
15	Szkoła Podstawowa im. Z.S. Wróblewskich w Nietkowie	55,00	4	42,50	5	46,44	4	-	-				
16	Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Leśniowie Wielkim	48,00	3	40,80	4	-	-	31,2	3				
17	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Płotach	58,5	*	43,25	*	47,25	*	-	-				
	Gmina Sulechów	58,66		42,36		55,85		39,21					
18	Szkoła Podstawowa im. Melchiora Wańkowicza w Cigacicach	60,91	6	40,00	4	60,09	6	-	-				
19	Szkoła Podstawowa nr 1	63,05	6	46,88	6	69,14	8	43,33	5				

	im. gen. Józefa Bema w Sulechowie												
20	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Janusza Kusocińskiego w Sulechowie	56,69	5	40,83	4	51,99	5	27,50	*				
21	Szkoła Podstawowa w Brodach	50,86	3	31,86	3	32,14	2		-				
22	Szkoła Podstawowa w Bukowie	45,71	2	30,86	2	42,86	4	-	-				
23	Szkoła Podstawowa w Kalsku	60,25	5	42,50	5	43,00	4	33,71	4				
24	Szkoła Podstawowa w Kijach	60,50	6	51,50	7	43,50	4	-	-				
	Gmina Zabór	39,24		25,98		28,33							
25	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Zaborze	55,47	4	39,13	4	38,93	3	-	-				

*mniej niż 5 uczniów

Tabela 14. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez **szkoły z terenu powiatu krośnieńskiego** w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu, województwa lubuskiego i okręgu.

POWIAT KROŚNIEŃSKI; LICZBA GMIN- 7, LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE – 19													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Okręg		56,40		43,34		51,86		41,64		64,67		51,78	
Województwo lubuskie		56,44		41,91		52,56		42,86		100		18,00	
Powiat krośnieński		54,15		39,42		46,21		46,14					
Lp	Szkoła	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
	Gmina Maszewo	55,40		44,43		43,00		-					
1	Szkoła Podstawowa w Gęstowicach	66,18	7	45,09	5	40,36	4	-	-				
2	Szkoła Podstawowa w Maszewie	49,16	3	44,05	5	44,53	4	-	-				
	Gmina Gubin	55,52		41,55		46,83		-					
3	Szkoła Podstawowa w Grabcach	50,00	3	39,78	4	34,93	3	-	-				
4	Szkoła Podstawowa im. Danuty	64,00	6	37,50	4	64,33	7	-	-				

	Siedzikówny „Iki” w Chlebowie												
5	Szkoła Podstawowa w Czarnowicach	53,73	4	45,29	5	67,33	7	-	-				
	Miasto i Gmina Krosno Odrzańskie	50,01		34,41		43,89		43,38					
6	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Kilińskiego w Krośnie Odrzańskim	48,51	3	28,05	2	45,93	4	33,00	*				
7	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Ignacego Łukasiewicza w Krośnie Odrzańskim	51,39	3	35,14	3	48,28	5	45,59	6				
8	Szkoła Podstawowa w ZSP w Krośnie Odrzańskim	61,11	6	46,61	6	-	-	41,50	5				
9	Szkoła Podstawowa im. św. Jadwigi Śląskiej w Wężykach	40,59	2	37,59	4	32,40	2	55,00	*				
10	Szkoła Podstawowa im. ks. J. Popiełuszki w Radnicy	45,62	2	34,42	3	38,18	3	27,00	*				
11	Szkoła Podstawowa w ZE im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Osiecznicy	50,67	3	32,00	3	44,47	4	-	-				
	Gmina Miasto Gubin	57,50		39,80		45,04		52,96					
12	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Gubinie	50,73	3	33,05	3	34,73	3	-	-				
13	Szkoła Podstawowa nr 2 im. 73 Pułku Zmechanizowanego o Ułanów Karpackich w Gubinie	55,36	4	37,92	4	41,04	4	55,92	7				

14	Szkoła Podstawowa nr 3 z OI w Gubinie	62,54	6	44,56	5	62,00	7	50,66	6				
	Gmina Dąbie	55,49		47,83		65,42		46,21					
15	Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Krośnie Odrzańskim	59,00	5	45,67	5	55,63	6	40,60	5				
16	Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Dąbiu	53,31	4	49,17	6	70,31	8	50,21	6				
	Gmina Bytnica	55,18		34,71		36,88		-	-				
17	Szkoła Podstawowa w ZE w Bytnicy	55,18	4	34,71	3	36,88	3	-	-				
	Gmina Bobrowice	54,24		44,24		59,20		50,00					
18	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Bobrowicach	53,27	4	48,08	6	66,00	7	46,29	6				
19	Szkoła Podstawowa im. Nadodrzańskie go Oddziału Straży Granicznej w Dychowie	55	4	41,21	4	54,67	6	53,25	7				

*mniej niż 5 uczniów

Tabela 15. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez **szkoły z terenu powiatu nowosolskiego** w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu, województwa lubuskiego i okręgu.

POWIAT NOWOSOLSKI: LICZBA GMIN – 8; LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE – 23													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Okręg		56,40		43,34		51,86		41,64		64,67		51,78	
Województwo lubuskie		56,44		41,91		52,56		42,86		100		18,00	
Powiat nowosolski		54,24		40,40		51,30		39,27		-		-	
Lp	Szkoła	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
	Gmina Bytom Odrzański	48,46	-	34,70	-	43,59		-	-				
1	Szkoła Podstawowa im. Józefa Wybickiego w Bytomiu Odrzańskim	48,46	3	34,70	3	43,59	4	-	-				
	Gmina Nowe Miasteczko	44,98		34,49		46,59		30,14					

2	Szkoła Podstawowa im. Komisji Edukacji Narodowej w Nowym Miasteczku	45,00	2	35,00	3	46,13	4	30,00	*				
3	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Borowie Wielkim	44,89	2	32,11	3	51,25	5	30,20	3			-	-
	Gmina Koźuchów	56,54		39,88		51,95		36,57					
4	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Bolesława Krzywoustego w Koźuchowie	55,74	4	32,60	3	43,90	4	-	-				
5	Szkoła Podstawowa nr 2 w Koźuchowie	58,15	5	49,06	6	59,96	6	-	-				
6	Szkoła Podstawowa w Mirocinie Dolnym	54,59	4	39,71	4	70,75	8	38,15	4				
7	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Stypulowie	56,44	4	38,11	4	67,00	7	34,00	4				
	Gmina Otyń	54,22		41,84		53,35							
8	Szkoła Podstawowa im. Stanisława Żeromskiego w Otyniu	52,73	4	43,70	5	56,48	6	-	-				
9	Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Niedoradzu	60,18	5	34,36	3	40,82	4	-	-				
	Gmina Siedlisko	49,22		35,47		43,61							
10	Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w ZPO w Siedliszku	50,36	3	41,83	5	46,00	4	-	-				
11	Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Bielawach	47,23	2	24,23	1	39,38	3	-	-				
	Gmina Kolsko	59,67		43,81		56,06		50,93					
12	Szkoła Podstawowa w ZE w Kolsku	59,84	5	38,16	4	55,88	6	51,65	7				

13	Szkoła Podstawowa w ZE w Konotopie	59,44	5	51,67	7	56,25	6	49,70	6				
	Gmina Nowa Sól	54,68		35,90		43,15		20,67					
14	Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Lubieszowie	56,63	5	30,56	2	51,23	5	20,67	*				
15	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w ZE w Lubięcinie	49,83	3	33,92	3	41,38	4	-	-				
16	Szkoła Podstawowa im. Józefa Młynarczyka w ZE w Przyborowie	60,00	5	44,44	5	39,44	3	-	-				
	Gmina Miasto Nowa Sól	55,53		43,21		54,95		33,26					
17	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Nowej Soli	50,29	3	42,32	5	48,59	5	-	-				
18	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Marii Konopnickiej z OI w Nowej Soli	45,17	2	26,33	2	47,33	5	33,00	3				
19	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Juliana Tuwima w Nowej Soli	53,64	4	42,36	5	52,53	5	36,00	*				
20	Szkoła Podstawowa nr 5 im. Władysława Broniewskiego w Nowej Soli	53,80	4	34,45	3	47,55	5	-	-				
21	Szkoła Podstawowa nr 6 w Nowej Soli	56,51	5	45,67	5	58,50	6	-	-				
22	Szkoła Podstawowa nr 8 im. Janusza Korczaka w Nowej Soli	63,98	6	50,75	6	61,09	7	-	-				
23	Katolicka Szkoła Podstawowa im. św. Urszuli Ledóchowskiej w Nowej Soli	52,57	4	46,36	5	57,07	6	-	-				

*mniej niż 5 uczniów

Tabela 16. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez szkoły z terenu powiatu wschowskiego w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu, województwa lubuskiego i okręgu.

POWIAT WSCHOWSKI: LICZBA GMIN – 3; LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE – 13													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Okręg		56,40		43,34		51,86		41,64		64,67		51,78	
Województwo lubuskie		56,44		41,91		52,56		42,86		100		18,00	
Powiat wschowski		50,95		39,57		46,20		35,40		-		-	
Lp	Gmina/Szkoła	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
	Gmina Wschowa	55,33		41,73		48,33		36,88					
1	Szkoła Podstawowa im. Józefa Wybickiego w Łysinach	64,67	7	42,33	5	38,67	3	-	-				
2	Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Osowej Sieni	42,42	2	30,21	2	29,05	2	-	-				
3	Szkoła Podstawowa nr 1 we Wschowie	53,23	4	36,15	3	45,41	4	47,00	*				
4	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Bohaterów Westerplatte we Wschowie	57,47	5	44,38	5	54,10	6	100,0	*				
5	Szkoła Podstawowa w Konradowie	57,38	5	48,69	6	79,00	8	27,55	2				
6	Szkoła Podstawowa w Lginiu	60,44	5	57,56	8	43,29	4	23,00	*				
7	Szkoła Podstawowa w Siedlnicy	58,57	5	44,71	5	-	-	42,14	5				
	Gmina Sława	45,31		36,74		46,02		34,09					
8	Szkoła Podstawowa im. F. Niewidziajły w Sławie	43,89	2	39,77	4	46,77	5	35,79	4				
9	Szkoła Podstawowa w Ciosańcu	49,82	3	38,64	4	48,63	5	28,93	2				
10	Szkoła Podstawowa w Krzepielowie	37,54	1	32,08	3	64,33	7	35,90	4				
11	Szkoła Podstawowa w Starym Strączu	54	4	37,80	4	37,93	3	-	-				

	Gmina Szlichtyngowa	48,89		38,82		33,29		37,41					
12	Szkoła Podstawowa im. Danuty Siedzikówny „Inki” w Starych Drzewcach	56,80	5	42,30	5	33,33	*	37,00	4				
13	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Szlichtyngowej	45,13	2	36,91	4	34,00	3	37,70	4				
14	Szkoła Podstawowa w Jędrzychowicach	62,67	6	47,67	6	28,00	*	-	-				

*mniej niż 5 uczniów

Tabela 17. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez **szkoły z terenu powiatu żagańskiego** w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu, województwa lubuskiego i okręgu.

POWIT ŻAGAŃSKI: LICZBA GMIN – 9; LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE – 27													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Okręg		56,40		43,34		51,86		41,64		64,67		51,78	
Województwo lubuskie		56,44		41,91		52,56		42,86		100		18,00	
Powiat żagański		54,34		38,91		47,57		36,75		-		-	
	Gmina/Szkoła	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
Lp.	Gmina miejska Żagań	56,38		39,81		55,66		46,00					
1	Szkoła Podstawowa nr 1 w Żaganiu	59,21	5	44,88	5	62,97	7	-	-				
2	Szkoła Podstawowa nr 2 w Żaganiu	57,83	5	33,33	3	49,17	5						
3	Szkoła Podstawowa nr 3 w Żaganiu	56,00	4	49,07	6	59,33	6	-	-				
4	Szkoła Podstawowa nr 4 w Żaganiu	65,00	7	39,83	4	66,00	7						
5	Szkoła Podstawowa nr 5 w Żaganiu	57,59	5	35,84	3	50,43	5	50,50	6				
6	Szkoła Podstawowa nr 7 w Żaganiu	53,61	4	39,08	4	54,61	6	28,00	*				
	Gmina wiejska Żagań	43,18		38,05		37,74		32,80					
7	Szkoła Podstawowa w Miodnicy	48,50	3	40,88	4	23,38	1	-	-				

8	Szkoła Podstawowa w Tomaszowie	44,28	2	41,10	4	43,04	4	75	*				
9	Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Mała szkoła” w Bukowinie Bobrzańskiej	32,57	1	22,14	1	26,67	2	22,25	2				
	Gmina Malomice	61,06		36,79		42,32		45,33					
10	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Chichach	62,00	6	47,10	6	25,00	*	45,33	5				
11	Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Małomicach	60,67	6	32,50	3	43,04	4	-	-				
	Gmina Szprotawa	53,13		37,34		46,19		25,59					
12	Szkoła Podstawowa nr 1 w Szprotawie	59,16	5	38,92	4	40,34	4	33,00	3				
13	Szkoła Podstawowa nr 2 w Szprotawie	52,64	4	37,92	4	46,44	4	-	-				
14	Szkoła Podstawowa w Wiechlicach	56,83	5	42,59	5	49,00	5	30,00	*				
15	Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Lesznie Górnym	47,25	2	25,25	1	38,00	3	30,43	3				
16	Szkoła Podstawowa w Długiem	58,20	5	32,70	3	51,80	5	-	-				
17	Szkoła Podstawowa w Siecieborzycach	68,22	7	51,44	6	49,00	5	-	-				
18	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Wiechlicach	11,75	1	13,50	1	-	-	19,19	1				
19	Spółeczna Szkoła Podstawowa w Szprotawie	56,31	4	47,38	6	62,64	7	35,50	*				
	Gmina Niegosławice	55,73		37,42		39,27		28,00					
20	Szkoła Podstawowa w Przecławiu	61,63	6	38,94	4	46,50	5	-	-				
21	Szkoła Podstawowa w Gościeszowicach	52,48	4	36,59	4	35,14	3	28,0	*				
	Gmina Brzeźnica	55,68		35,10		32,02							

22	Szkoła Podstawowa w Brzeźnicy	60,86	6	34,07	3	37,36	3	-	-				
23	Szkoła Podstawowa w Wichowie	56,00	4	35,00	3	24,50	1	-	-				
24	Szkoła Podstawowa w Chotkowie	48,91	3	36,45	4	29,36	2	-	-				
	Gmina Iłowa	52,07		42,78		47,88		45,14					
25	Szkoła Podstawowa im. Lotników Alianckich w Iłowej	52,07	3	42,78	5	47,88	5	45,14	5				
	Gmina Gozdnicza	60,62		52,46		52,85	60,62						
26	Szkoła Podstawowa w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Gozdnicy	60,62	6	52,46	7	52,85	5	-	-				
	Gmina Wymiarki	58,57		41,00				49,00					
27	Szkoła Podstawowa w Witoszynie	58,57	5	41,00	4	-	-	49,00	6				

*mniej niż 5 uczniów

Tabela 18. Średnie wyniki % egzaminu ósmoklasisty oraz staniny uzyskane przez **szkoły z terenu powiatu żarskiego** w odniesieniu do średniego wyniku gminy, powiatu, województwa lubuskiego i okręgu.

POWIT ŻARSKI: LICZBA GMIN – 10; LICZBA SZKÓŁ W PROGRAMIE – 33													
		język polski		matematyka		język angielski		język niemiecki		język francuski		język rosyjski	
Okręg		56,40		43,34		51,86		41,64		64,67		51,78	
Województwo lubuskie		56,44		41,91		52,56		42,86		100		18,00	
Powiat żarski		56,22		43,77		52,94		41,07		100,00		-	
Gmina/Szkoła		%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin	%	stanin
Lp	Gmina Brody	58,41		41,21		50,65							
1	Szkoła Podstawowa im. St. Batorego w ZSP w Brodach	58,41	5	41,21	4	50,65	5	-	-				
	Gmina Jasień	54,16		35,29		52,26		47,93					
2	Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w ZSP w Jasieniu	54,16	4	35,29	3	52,26	5	47,93	6				
	Gmina Lipinki Łużyckie	63,48		46,84		54,87		97					

3	Szkoła Podstawowa im. prof. Władysława Szafera w ZSP w Lipinkach Łużyckich	63,48	6	46,84	6	54,87	6	97	*				
	Gmina Lubsko	46,89		35,37		50,30		35,31					
4	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Janusza Korczaka w Lubsku	47,28	2	34,38	3	54,38	6	32,43	3				
5	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Bolesława Chrobrego w Lubsku	42,47	2	33,60	3	50,84	5	38,50	4				
6	Szkoła Podstawowa nr 3 z OI im. Adama Mickiewicza w Lubsku	56,43	4	32,96	3	42,52	4	-	-				
7	Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Górzynie	45,76	2	47,47	6	28,50	2	41,78	5				
8	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Mierkowie	76,67	*	50,00	6	60,67	7	-	-				
9	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Lubsku	60,21	5	43,00	5	63,08	7	51,33	6				
10	Szkoła Podstawowa w Lubsku Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze	13,45	1	14,91	1	-	-	19,64	1				
	Gmina Łęknica	60,00		52,86		56,30		88,00					
11	Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Zespole Szkół Publicznych w Łęknicy	60,00	5	52,86	7	56,30	6	88,00	*				
	Gmina Przewóz	55,76		35,59		46,00		28,67					
12	Szkoła Podstawowa im. kpt.	55,76	4	35,59	3	46,00	4	28,67	2				

	Stanisława Betleja w Przewozie												
	Gmina Trzebiel	58,54		44,83		45,41		58,63					
13	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Niwicy	61,00	6	51,50	7	42,83	4	-	-				
14	Szkoła Podstawowa im. Łuku Mużakowa w Nowych Czaplach	64,33	6	53,00	7	-	-	66,67	8				
15	Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Trzebielu	54,80	4	41,35	4	47,64	5	47,50	6				
16	Szkoła Podstawowa im. Orłąt Lwowskich w Żarkach Wielkich	61,33	6	42,67	5	37,50	*	61,29	7				
	Gmina Tuplice	46,30		35,55		29,00		39,42					
17	Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Tuplicach	46,30	2	35,55	3	29,00	2	39,42	4				
	Gmina miejska Żary	60,05		50,30		58,40		35,13		100			
18	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Fryderyka Chopina w Żarach	50,32	3	40,75	4	46,41	4	-	-	-	-		
19	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Janusza Korczaka w Żarach	67,56	7	48,63	6	52,00	5	27,33	*	-	-		
20	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Henryka Sienkiewicza w ZSP z OI w Żarach	44,14	2	31,43	2	42,79	4	-	-	-	-		
21	Szkoła Podstawowa nr 5 im. Polskich Noblistów w Żarach	65,77	7	45,51	5	44,86	4	61,00	*	-	-		
22	Szkoła Podstawowa nr 8 im. Bolesława	65,10	7	55,09	7	64,29	7	44,80	5	-	-		

	Chrobrego w Żarach												
23	Szkoła Podstawowa nr 10 im. Armii Krajowej w Żarach	53,07	4	48,47	6	44,71	4	58,00	*	-	-		
24	Społeczna Szkoła Podstawowa w Żarach	71,85	8	69,54	9	85,63	9	67,50	*	100	*		
25	Katolicka Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Żarach	66,55	7	66,76	9	75,42	8	79,00	*	-	-		
26	Szkoła Podstawowa w Żarach Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Zielonej Górze	20,53	1	16,27	1	-	-	18,33	1	-	-		
	Gmina wiejska Żary	56,05		37,44		38,02		43,14					
27	Szkoła Podstawowa w Bieniowie	58,17	5	36,67	4	42,00	4	37,00	4				
28	Szkoła Podstawowa im. Jerzego Kukuczki w ZS w Grabiku	52,14	3	34,93	3	39,00	3	-	-				
29	Szkoła Podstawowa w Lubanicach	64,00	6	30,50	2	33,33	2	-	-				
30	Szkoła Podstawowa w Mirostowicach Dolnych	59,71	5	45,86	5	36,90	3	43,25	5				
31	Szkoła Podstawowa w Olbrachtowie	50,62	3	34,15	3	41,33	4	44,75	5				
32	Szkoła Podstawowa w Sieniawie Żarskiej	58,00	5	36,71	4	32,83	2	67,00	*				
33	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Złotniku	55,08	4	38,69	4	37,92	3	-	-				

**mniej niż 5 uczniów*

Przedstawione w tabelach rozdziału 3.3.2 dane liczbowe dotyczące średnich wyników egzaminów w **szkołach południowej części województwa lubuskiego** wskazują, że:

- Zgodnie z przyjętym w raporcie kryterium - **26 szkół** uzyskało średnie wyniki z **każdego egzaminu** zdawanego przez uczniów szkoły – **wyższe** od średniego wyniku **gminy, powiatu i województwa lubuskiego** (szkoły zaznaczone kolorem zielonym).
- Spośród szkół uczestniczących programie trzy szkoły uzyskały 9 stanin (Społeczna Szkoła Podstawowa w Żarach – z dwóch przedmiotów egzaminacyjnych; Katolicka Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Żarach, Szkoła Podstawowa nr 27 w Zielonej Górze, Szkoła Podstawowa nr 21 w ZE nr 3 w Zielonej Górze – z jednego przedmiotu).
- **Liczba szkół z niskimi** staninami (1 - 3) ogólnie **wynosi – 76**, w tym 32 szkoły uzyskały niski wynik z jednego egzaminu, 27 – z dwóch egzaminów i 17 szkół z trzech egzaminów.

3.4 Wyniki szkół specjalnych w powiatach północnej i południowej części województwa lubuskiego.

Do egzaminu ósmoklasisty w szkołach podstawowych specjalnych przystąpili uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność, przy czym egzamin nie dotyczył uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym lub niepełnosprawności sprzężone, gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

Uczniowie korzystali z arkuszy egzaminacyjnych dostosowanych do potrzeb uczniów: z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, niewidzących i słabowidzących, niesłyszących i słabosłyszących, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim oraz niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym

Dane liczbowe dotyczące wyników egzaminu ósmoklasisty w szkołach podstawowych specjalnych województwa lubuskiego przekazane zostały wizytatorom rejonowym przez dyrektorów szkół uczestniczących w programie Lubuskiego Kuratora Oświaty.

Kolorem zielonym zaznaczono średni wynik egzaminu uzyskany przez uczniów szkoły - wyższy od średniego wyniku w województwie i okręgu.

Tabela.19 Średnie wyniki procentowe uzyskane w szkołach podstawowych specjalnych północnej części województwa lubuskiego.

SZKOŁY W POWIATACH PÓŁNOCNEJ CZĘŚCI WOJEWÓDZTWA: liczba szkół w programie – 8							
		język polski	matema- tyka	język angielski	język niemiecki	język francuski	język rosyjski
	Okręg	56,40	43,34	51,86	41,64	64,67	51,78
Lp.	Województwo lubuskie	56,44	41,91	52,56	42,86	100	18
1	Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW w Strzelcach Krajeńskich	39	34,3	47,5	-	-	-

2	Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW w Sulęcinie	20	28,5	-	33,5		-
3	Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW w Międzyrzeczu	42	28	-		-	42
4	Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW w Lipkach Wielkich	36,4	37,2	30,1	-	-	-
5	Szkoła Podstawowa Specjalna nr 14 w ZSS nr 14 w Gorzowie Wlkp.	56,86	37,57	38,86		-	
6	Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW w Słubicach	30,33	22,83	-	31,67	-	-
7	Szkoła Podstawowa w MOS w Ośnie Lubuskim	24	22	23	31		
8	Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW w Świebodzinie	31	29	-	38	-	-

*SOSW – Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

Tabela 20. Średnie wyniki procentowe uzyskane w szkołach podstawowych specjalnych południowej części województwa lubuskiego.

		Liczba uczniów	język polski	matematyka	język angielski	język niemiecki
	Okręg		56,40	43,34	51,86	41,64
Lp	Województwo lubuskie		56,44	41,91	52,56	42,86
1	Szkoła Podstawowa Specjalna SOSW w Gubinie	6	61,33	68,33	-	85,50
2	Szkoła Podstawowa Specjalna w Zespole Szkół Specjalnych w Krośnie Odrzańskim	0	-	-	-	-
3	Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW w Nowej Soli	2	24	23	-	33
4	Szkoła Podstawowa Specjalna nr 4 w SOSW w Wschowie	5	28,8	30,8	-	35,2
5	Szkoła Podstawowa Specjalna nr 16 w Zespole Szkół Specjalnych nr 1 w Zielonej Górze	4	38	27	-	50
6	Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW w Sulechowie	6	30	26,7		36
7	Szkoła Podstawowa Specjalna w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Babimoście	11	41,45	25,27	24,71 (7 u.)	32,25 (4 u.)
8	Szkoła Podstawowa Specjalna w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii w Przytoku	24	31	19,71	22,48	25,33

9	Szkoła Podstawowa Specjalna w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii w Zaborze	7	44	25,57	33,16 (6 u.)	22 (1 u.)
10	Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW w Szprotawie	3	28,67	24,67	-	38
11	Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW w Żaganiu	3	34	52,3	42	-
12	Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW w Lubsku	0	-	-	-	-
13	Szkoła Podstawowa Specjalna w Ośrodku dla Dzieci z Wadami Słuchu i Mowy w Żarach	9	25,44	32	38	-

*SOSW – Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

Uwagi, wnioski, rekomendacje

- Z analizy ilościowej wynika, że na szczególne wyróżnienie zasługuje **Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW w Gubinie**, która z trzech egzaminów uzyskała **wynik wyższy** od średniego wyniku w województwie i w okręgu. Wyniki uzyskane przez uczniów na egzaminie ósmoklasisty w roku 2020 są wyższe również od średniego wyniku gminy i powiatu krośnieńskiego i jak wynika z tabeli nr 14 wyniki szkoły **są wyższe od wyników szkół ogólnodostępnych w gminie i powiecie**.
- Wysokie wyniki z jednego egzaminu, wyższe od średniego wyniku w województwie i w okręgu (kolor zielony), uzyskały: Szkoła Podstawowa Specjalna nr 14 w Zespole Szkół Specjalnych nr 14 w Gorzowie Wielkopolskim (język polski), Szkoła Podstawowa Specjalna nr 16 w Zespole Szkół Specjalnych nr 1 w Zielonej Górze (język niemiecki), Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW w Żaganiu (matematyka) i wynik wyższy od wyniku wojewódzkiego z języka rosyjskiego uzyskała Szkoła Podstawowa Specjalna w SOSW w Międzyrzeczu.
- Pozostałe szkoły specjalne w południowej i północnej części województwa uzyskały niższe wyniki od średniego wyniku w województwie z egzaminów z języka polskiego, z matematyki i z języków obcych.
- W porównaniu z rokiem ubiegłym wyniki egzaminu ósmoklasisty z danego przedmiotu w niektórych szkołach wzrosły w innych obniżyły się.
- Dobre oraz wyższe w porównaniu z rokiem ubiegłym wyniki egzaminu ósmoklasisty uzyskane przez uczniów niektórych szkół podstawowych specjalnych wskazują na możliwość efektywnej pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- Osiągnięcia ucznia szkoły specjalnych w dużej mierze zależą od sposobu pracy z uczniem i stawianych celów, dlatego wskazane jest, by indywidualny program edukacyjno-terapeutycznych określał sposoby przygotowania ucznia do egzaminu, z uwzględnieniem jego indywidualnych możliwości i potrzeb odnosząc się do kompetencji kluczowych, a także w zakresie stosowania odpowiednich form i metod pracy.
- Istotne jest monitorowanie realizacji IPET, analizowanie efektywności stosowanych metod pracy, a także dokonywanie wewnętrznej analizy wyników egzaminu ósmoklasisty w kontekście podnoszenia jakości pracy szkoły.

3.5 Wyniki szkół województwa lubuskiego w roku 2019/2020 w porównaniu z rokiem ubiegłym.

3.5.1 Analiza ilościowa

Razem w województwie lubuskim:

- Liczba szkół, które uzyskały średni wynik z **każdego egzaminu** zdawanego przez uczniów szkoły – **wyższy** od średniego wyniku **gminy, powiatu i województwa lubuskiego** (szkoły zaznaczone kolorem zielonym) – wynosi **45** i jest wyższa od liczby takich szkół podanej w ubiegłym roku (37).
- Liczba szkół, które uzyskały stanin 9 z jednego lub kilku przedmiotów – **wynosi 4** (bez szkół niepublicznych w Gorzowie Wlkp.) i jest dużo mniejsza w porównaniu z rokiem ubiegłym (22).
- Liczba szkół ogólnodostępnych, które uzyskały niskie wyniki egzaminu (stanin 1-3) – **wynosi 133** (staninu nie ustalano przy liczbie uczniów mniejszej od 5), w tym: z jednego przedmiotu egzaminacyjnego – 54, z dwóch – 49, z trzech – 30 szkół.
- Liczba szkół, które uzyskały niski stanin z dwóch lub większej liczby przedmiotów egzaminacyjnych na egzaminie w roku szkolnym 2018/2019 wyniosła – 82, co oznacza, że **była wyższa** w porównaniu z rokiem 2019/2020 (79 szkół).

3.5.2 Analiza jakościowa

Tabela 21 prezentuje średnie wyniki procentowe województwa lubuskiego uzyskane z poszczególnych przedmiotów egzaminacyjnych w roku szkolnym 2019/2020 w porównaniu z rokiem szkolnym 2018/2019.

Tabela. 21 Średnie wyniki procentowe uzyskanych przez uczniów szkół podstawowych w województwa lubuskiego na egzaminie ósmoklasisty z czterech głównych przedmiotów egzaminacyjnych w roku szkolnych 2018/2019 i 2019/2020.

	Średni wynik procentowy egzaminu w województwie lubuskim			
	Język polski	matematyka	Język angielski	Język niemiecki
Rok 2019/2020	56,44	41,91	52,56	42,86
Rok 2018/2019	60,76	41,69	58,40	40,40

Z powyższego zestawienia wynika, że:

- 1) średni wynik wojewódzki egzaminu ósmoklasisty **z matematyki i języka niemieckiego** uzyskany w roku szkolnym 2019/2020 **jest wyższy** od wyniku uzyskanego w roku szkolnym 2018/2019. Jednak w dwóch kolejnych latach oba przedmioty były najslabiej zdawane przez uczniów;
- 2) średni wynik wojewódzki egzaminu ósmoklasisty **z języka polskiego i języka angielskiego** uzyskany w roku szkolnym 2019/2020 **jest niższy** od wyniku uzyskanego w roku szkolnym 2018/2019.

Wizytatorzy rejonowi analizując wyniki uzyskane przez szkoły na egzaminie ósmoklasisty wskazali szkoły, których uczniowie w roku szkolnym 2019/2020 uzyskali z poszczególnych przedmiotów egzaminacyjnych wyniki staninowe wyższe w odniesieniu do roku 2018/2019, niższe lub utrzymały wynik na tym samym poziomie. Zauważono, że obniżenie staninu o jeden lub więcej stopni dotyczyło również szkół, które w roku 2018/2019 miały dobre lub bardzo wyniki ze wszystkich przedmiotów egzaminacyjnych.

Tabela 22 prezentuje zbiorcze zestawienie liczby szkół dla województwa lubuskiego, z wynikiem egzaminu w roku szkolnym 2019/2020 wyższym, niższym lub nie zmienionym w porównaniu z rokiem poprzednim.

Tabela 22. *Liczby szkół w województwie lubuskim z wynikiem egzaminu w roku szkolnym 2019/2020 wyższym, niższym lub nie zmienionym w porównaniu z rokiem szkolnym 2018/2019.*

	Liczba szkół, które w województwie lubuskim uzyskały w roku 2019/2020 w porównaniu z rokiem 2018/2019 wynik:			
Przedmiot egzaminacyjny	wyższy	taki sam	niższy	
Język polski	101	53	115	269
matematyka	82	70	104	256
Język angielski	74	69	94	237
Język niemiecki	57	15	50	122

Z przedstawionych danych liczbowych wynikają podane niżej uwagi:

- 1) **język niemiecki** - w województwie 57/122 szkół podniosło swój wynik egzaminu z poprzedniego roku, 15 utrzymało wynik na tym samym poziomie, a w 50/122 szkołach wynik uległ obniżeniu. W efekcie więcej szkół miało lepszy wynik, co przełożyło się na wzrost średniego procentowego wyniku wojewódzkiego (z 40,44 na **42,86**). Uzyskany w roku szkolnym 2019/2020 średni wynik procentowy jest wyższy od średniego wyniku w okręgu (41,64) i niższy od średniego wyniku w kraju (45,00). Wynik wojewódzki pozwolił na usytuowanie województwa lubuskiego na 12 pozycji wśród innych województw.

- 2) **matematyka** – jest drugim przedmiotem egzaminacyjnym, dla którego wynik wojewódzki w roku 2019/2020 (41,91) był nieco wyższy od wyniku (41,69) uzyskanego w roku

2018/2019. Jednak przy 70 szkołach, w których wynik utrzymano jest więcej szkół z obniżonym wynikiem w odniesieniu do ubiegłego roku (104) niż szkół, w których wynik wzrósł (82). Należy sądzić, iż jakość kształcenia matematyki w tych 82 szkołach wyraźnie wzrosła, a obniżenie wyniku w pozostałych szkołach nie było zbyt duże. Mimo to, uzyskany w roku 2019/2020 średni wynik procentowy województw jest bardzo niski, niższy od średniego wyniku w okręgu (43,34) i znacznie niższy od średniego wyniku w kraju (46), co uplasowało województwo na 16 (przedostatnim) miejscu wśród innych województw.

- 3) **język polski** – 53 szkoły utrzymały wynik z ubiegłego roku, natomiast różnica pomiędzy liczbą szkół, dla których wynik egzaminu z języka polskiego uległ obniżeniu (115) i wzrósł (101) nie jest duża. W sumie 154 utrzymały lub podniosły swój wynik, mimo to uzyskany w roku 2019/2020 średni wynik procentowy województwa (56,44), jest niższy od wyniku z poprzedniego roku (60,76). Z powyższego można wnioskować, iż obniżeniu uległa jakość kształcenia z tego przedmiotu. Uzyskany w roku szkolnym 2019/2020 średni wynik procentowy (**56,44**), jest wyższy od średniego wyniku w okręgu (**56,40**) i niższy od średniego wyniku w kraju (**59**), uplasował województwo na 14 miejscu wśród innych województw.

- 4) **język angielski** – 143 szkoły pracowały na utrzymanie (69 szkół) lub wzrost wyniku egzaminu (74) w kolejnym roku. Jednak uzyskanie gorszego wyniku na egzaminie z języka angielskiego aż przez 94 szkoły miało wpływ na znaczne obniżenie średniego wyniku procentowego województwa (z 58,40 na **52,56**). Ogólnie w roku szkolnym 2019/2020 uczniowie, zarówno w województwie lubuskim jak w całym kraju słabiej napisali egzamin z języka angielskiego. Uzyskany przez szkoły województwa lubuskiego średni wynik był wyższy od średniego wyniku w okręgu (51,86) i niższy od średniego wyniku w kraju (54). W efekcie województwo lubuskie znalazło się na 10 miejscu wśród 17 województw naszego kraju.

Dane liczbowe wskazują, że jakość pracy we wszystkich szkołach województwa lubuskiego ma wpływ na średnie wyniki procentowe województwa uzyskane z poszczególnych przedmiotów egzaminacyjnych. Wyniki te świadczą o poziomie i efektywności kształcenia w szkołach podstawowych naszego województwa. Dlatego każda szkoła winna dokonywać szczegółowej analizy stopnia opanowania przez uczniów wymagań ogólnych i szczegółowych z zakresu przedmiotów egzaminacyjnych, określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla II etapu edukacyjnego i sprawdzanych podczas egzaminu ósmoklasisty.

4. WNIOSKI OGÓLNE I REKOMENDACJE

4.1 Wnioski

- 1) Wyniki egzaminu ósmoklasisty uzyskane przez szkoły podstawowe ogólnodostępne województwa lubuskiego w roku szkolnym 2019/2020 w skali kraju są niezadawalające, gdyż z każdego przedmiotu egzaminacyjnego średni wynik procentowy województwa w odniesieniu do średniego wyniku krajowego i wyników 17 województw plasuje województwo lubuskie w ostatniej siódemce, przy czym najlepszy średni wynik uzyskali uczniowie na egzaminie z języka angielskiego (10 miejsce w kraju), a najslabszy – z matematyki (16 miejsce w kraju).
- 2) Wzrost liczby powiatów z 5 w roku 2018/2019 do 8 w roku 2019/2020 z niskim średnim wynikiem procentowym egzaminu (średni wynik powiatu niższy od średniego wyniku województwa ze wszystkich egzaminów), świadczy o słabszej pracy szkół wiejskich i małych miast funkcjonujących w gminach na terenie danego powiatu (międzyrzecki, ślubicki, sulęciński, strzelecko–drezdenecki, nowosolski, wschowski, zielonogórski, żagański).
- 3) Na niski średni wynik gminy, powiatu i województwa mają wpływ głównie wyniki tych szkół, których uczniowie zdali egzamin ósmoklasisty z jednego lub kilku przedmiotów egzaminacyjnych plasując szkołę w niskim stanie (133 szkoły) oraz tych szkół, które uzyskały wyniki niższe w porównaniu z ubiegłym rokiem szkolnym.
- 4) Niskie wyniki uzyskane przez uczniów szkoły na egzaminie z określonego przedmiotu świadczą o niedostatecznym przygotowaniu uczniów do egzaminu, dlatego szkoła powinna podjąć działania naprawcze, które w kolejnym roku przyczynią się do uzyskania lepszych efektów kształcenia.
- 5) Wysokie średnie wyniki procentowe w powiatach (wyższe od średniego wyniku województwa, okręgu i kraju) uzyskane z wszystkich przedmiotów egzaminacyjnych przez szkoły z terenu miasta Zielonej Góry oraz miasta Gorzowa Wielkopolskiego oraz w zakresie języka polskiego – z terenu powiatu gorzowskiego i żarskiego, w zakresie matematyki – z terenu powiatu gorzowskiego, w zakresie języka

niemieckiego – z terenu powiatu świebodzińskiego i krośnieńskiego, w zakresie języka angielskiego i j. francuskiego – z terenu powiatu żarskiego – przyczyniły się do uzyskania średnich wyników województwa wyższych, od średniego wyniku w okręgu z języka polskiego, języka niemieckiego, języka angielskiego i język francuskiego (wynik najwyższy uzyskany przez 1 osobę).

- 6) Do uzyskania wysokiego średniego wyniku gminy oraz powiatu przyczyniły się głównie te szkoły na terenie danej gminy, których uczniowie na egzaminie z każdego przedmiotu uzyskali wysokie średnie wyniki procentowe (wyższe od średniego wyniku gminy, powiatu, województwa, okręgu i kraju).
- 7) Liczba bardzo dobrych szkół (zaznaczone w raporcie kolorem zielonym) usytuowanych na terenie różnych powiatów województwa lubuskiego wzrosła z 37 w roku 2018/2019 do 45 w roku szkolnym 2019/2020. Wyniki tych szkół oraz wielu innych z wysokimi staninami lecz niespełniającymi przyjętego kryterium - świadczą o możliwości realizacji dobrej pracy szkoły we wszystkich jej obszarach niezależnie od położenia terytorialnego szkoły.
- 8) Uzyskanie przez uczniów województwa lubuskiego ogólnie w województwie niskich wyników egzaminu ósmoklasisty z poszczególnych przedmiotów egzaminacyjnych - wskazuje na mało efektywne ich przygotowanie do egzaminu prowadzonego w nowej formule oraz sprawdzającego wiedzę i umiejętności z nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego dla klas VII i VIII.

4.2 Rekomendacje:

- 1) Wskazane jest, by mimo trudnej sytuacji epidemiologicznej w kraju, podejmować wysiłki na rzecz rozwoju każdej szkoły oraz uzyskiwania lepszych efektów kształcenia mierzonych średnimi wynikami egzaminów z poszczególnych przedmiotów w szkołach, gminach, powiatach i województwie lubuskim, w czym szkoły powinny być wspierane w szczególności przez placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz organy prowadzące.
- 2) Niskie wyniki szkół wiejskich i małomiasteczkowych z terenu większości powiatów województwa lubuskiego, wskazują na potrzebę dokonania w każdej szkole i gminie szczegółowej diagnozy i analizy przyczyn niepowodzeń uczniów oraz poszukiwania i stosowania adekwatnych sposobów motywowania ucznia i nauczyciela do rozwoju i podnoszenia osiągnięć oraz kompetencji, z udziałem dyrektorów szkół danej gminy przedstawicieli organu prowadzącego, a także instytucji zewnętrznych.
- 3) Analizy wyników ankiet dla dyrektorów szkół oraz wyników egzaminów ósmoklasisty uzyskanych w kolejnych dwóch latach funkcjonowania egzaminu przez szkoły podstawowe województwa lubuskiego, zarówno te które wypracowały wyższe wyniki w roku 2019/2020, jak i te, w których wyniki egzaminu obniżyły się – wskazuje na potrzebę podejmowania systemowych analiz i działań, w tym prowadzonych w ramach programu Lubuskiego Kuratora Oświaty dla szkół podstawowych.
- 4) Szkoły województwa lubuskiego, które uzyskały z jednego lub większej liczby przedmiotów egzaminacyjnych wynik klasyfikujący szkołę w stanie niskim (1-3) należy objąć szczególnym wsparciem i nadzorem zewnętrznym.
- 5) Przyczyn niepowodzeń uczniów na egzaminie ósmoklasisty należy poszukiwać z uwzględnieniem takich zagadnień, jak:
 - a) przygotowanie i doskonalenie zawodowe nauczycieli przedmiotów egzaminacyjnych (zewnętrzne i wewnętrzne),

- b) szkolne programy nauczania, ich zgodność z podstawą programową oraz terminowa i właściwa realizacja,
 - c) organizacja pracy szkoły, atmosfera i wzajemne relacje w społeczności szkolnej, motywujące nauczycieli i uczniów do pracy,
 - d) organizacja procesu edukacyjnego uwzględniającego potrzeby i możliwości edukacyjne uczniów, ich sposoby uczenia się, sytuację społeczną i sposoby wspierania uczniów w rozwoju i motywowania ich do nauki,
 - e) umiejętność prowadzenia analiz, wyciągania wniosków i ich wykorzystywania w pracy z uczniem,
 - f) sprawowanie wewnętrznego nadzoru pedagogicznego, w tym formułowanie wniosków z nadzoru i ich wykorzystywanie do podnoszenia jakości pracy szkoły.
- 6) Osiągnięcia uczniów na egzaminie zewnętrznym w szczególności zależą od stopnia opanowania wiedzy i umiejętności określonych w podstawie programowej przedmiotu egzaminacyjnego sprawdzanych egzaminem ósmoklasisty, dlatego w celu efektywnego przygotowania uczniów do egzaminu – odpowiednie **działania doskonalące** własne kompetencje metodyczne powinni podejmować zarówno nauczyciele przedmiotów egzaminacyjnych obecnie obowiązujących, jak i przedmiotów planowanych do wprowadzenia w roku 2022 (historia, geografia, fizyka, chemia, biologia), a placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli, w tym doradcy metodyczni – zapewnić im adekwatną ofertę doskonalenia zawodowego.
- 7) **Doskonalenie zawodowe nauczycieli w roku szkolnym 2020/2021** powinno w szczególności uwzględniać tematykę dotyczącą realizacji podstawy programowej i organizacji procesu edukacyjnego **w pracy zdalnej z uczniem**, w tym sposobów oceniania uczniów i efektywnego przygotowania ich do egzaminu ósmoklasisty.
- 8) **Program LKO skierowany** jest do wszystkich szkół podstawowych województwa lubuskiego, ukierunkowanych na doskonalenie jakości pracy szkoły w obszarze planowania i realizacji procesu edukacyjnego oraz efektywność kształcenia. Rekomenduje się, by w roku szkolnym 2020/2021 oraz 2021/2022:
- szkoły, których uczniowie zdali lub zdadzą egzamin ósmoklasisty z wynikiem procentowym plasującym szkołę w staninie od 4 do 9 – uczestniczyły w programie podejmując zaplanowane przez siebie działania oraz współpracując zgodnie z zapisami w programie (bez przekazywania *Planu działań szkoły na dany rok szkolny* do wizytatora rejonowego);
 - szkoły, których uczniowie zdali lub zdadzą egzamin z wynikiem procentowym plasującym szkołę w staninie od 1 do 3 – uczestniczyły w programie ukierunkowując swoje działania na poprawę efektów kształcenia w szczególności dotyczących przedmiotu, z którego uczniowie na egzaminie ósmoklasisty uzyskali wynik niski (przekazują do wizytatora rejonowego *Plan szkolnych działań naprawczych na dany rok szkolny*, w celu analizy i konsultacji); szkoły te powinny stać się głównym beneficjentem programu;
 - planowanie działań w szkołach na dany rok szkolny w ramach programu powinno odbywać się z uwzględnieniem rekomendacji zawartych na stronie 13-14 niniejszego raportu.

Wykaz załączników:

- Załącznik nr 1 – Program Lubuskiego Kuratora Oświaty *„Wspomaganie dyrektorów szkół podstawowych w zakresie sprawowania nadzoru pedagogicznego nad procesem kształcenia” – rok szkolny 2019/2020*
- Załącznik nr 2 – Harmonogram zadań zespołu do spraw programu Lubuskiego Kuratora Oświaty
- Załącznik nr 3 – Informacja o ofercie WOM w Gorzowie Wielkopolskim i ODN w Zielonej Górze na rok szkolny 2019/2020
- Załącznik nr 4 – wzór „Plan działań szkoły rok szkolny 2019/2020”
- Załącznik nr 5 – wzór „Arkusz oceny zgodności z prawem dopuszczenia do użytku w szkole podstawowej programów nauczania”
- Załącznik nr 6 – program konferencji LKO pod nazwą: *„Nadzór wewnętrzny dyrektora szkoły podstawowej nad planowaniem i realizacją procesu edukacyjnego”*
- Załącznik nr 7 – wzór ankiety pt. *„Monitorowanie wewnętrznego nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora szkoły podstawowej w pierwszym półroczu roku szkolnego 2019/2020”*

Opracowanie:

Zespół ds. programu LKO dla szkół podstawowych